

Folketingsvalget
21. sept 1971

Retsforbundets præsentationsudsendelse, radio 6/9 1971

Hvis De læser avis eller hører radio eller tv har De nok hørt, at der skal være valg den 21. Det betyder, at hver af os får et enkelt lille kryds, som vi kan sætte, hvor vi vil. Det kaldes demokrati. Vi kan også kalde det medbestemmelse. Men retsforbundet mener, at demokrati er mere end det. Det må også være selvbestemmelsesret, og den er jo ikke, hvad den har været.

Retsforbundet vil gerne være med til at fremme demokratiet ved at fremme selvbestemmelsesretten. Det kan gøres både ved, at antallet af offentlige indgreb nedskæres og ved, at de nødvendige love ikke griber mere ind i det enkelte menneskes rettigheder end højst nødvendigt. Det er jo desværre en kendsgerning, at hovedparten af lovgivningen her i landet er mere administrations venlig, end menneskevenlig. Bedre bliver det ikke, hvis det uheld skulle ske, at de store partier får lodset Danmark ind i det vesteuropæiske bureaukrati.

Et af retsforbundets mål er at holde Danmark uden for Romunionen. Det vil Ib Christensen tale om lidt senere. Vi vil også gøre rede for retsforbundets syn på et par andre aktuelle emner.

Age Gøtting vil tale lidt om skattepolitik og Erik Rønn vil snakke lidt om forurening.

Men først vil Aj. Herbøl tale om et emne, som politikerne har vist den allerstørste interesse lige siden anden verdenskrig, og som derfor er mere forkludret nu end nogensinde. De har gættet rigtigt, det er boligspørgsmålet. Værsgod Herbøl.

Aj. Herbøl: Endnu 25 år efter krigen har vi i Danmark ikke været i stand til at løse vort boligproblem. Til trods for, at vi er en af verdens rigeste nationer, findes der stadig familier, der bor i overbefolkede fugtige lejligheder, som mangler de mest elementære sanitære installationer. Gang på gang må børn fra disse familier på hospitalet med bronchitis eller andre følgesygdomme, fordi det rige samfund kun byder dem miljøforurenede boligforhold.

Der siges at være boliger nok, men mange lejligheder står tomme i det nye byggeri, fordi priserne er så høje, at den almindelige befolkning ikke kan betale dem. Men det er nu ikke så mærkeligt, når man i vort samfund tillader et erhverv, som man kan kalde

jordspekulation. Det er noget, der fordyrer boligerne, og det er i høj grad et menneskefjendtligt system, som især går ud over de unge og børnene. Men det er politikerne fra de gamle partier, der har ansvaret for, at denne mulighed for spekulation i jorden er til stede. Det er mod denne spekulation, retsforbundet vil rette sit skyts. Vi mener, at det er den enkeltes arbejdsindsats sammen med samfundet, der skaber jordværdierne. Derfor må der gives alle medborgere andel i landets jordværdier. Hermed bidrager man også til spredning af ejendomsretten, som der tales så meget om.

Retsforbundets politik går ud på at gennemføre en grundskylds-lovgivning, der hindrer spekulation i jorden og sikrer en hensigtsmæssig byudvikling. Der må gives kommunerne mulighed for at opkøbe eller ekspropriere jord til byplanformål og det til en pris, der står i rimeligt forhold til jordens værdi ved dens hidtidige anvendelse. Ydermere må der en lovgivning til, der giver det offentlige ret til at afhænde jord uden købesum, men mod at køberen betaler lejeværdien af jorden, således at han kan bruge sine penge til at bygge et hus for i stedet for til at købe en grund for. Samtidig undgår man også væsentlige kurstab.

Danmarks jordværdi er siden 1960 steget fra 17 milliarder til 67 milliarder. Størstedelen af de 50 milliarder belaster huslejen. At inddrage denne merværdi er efter retsforbundets mening en mere menneskevenlig politik end at forgribe sig på lønmodtagernes og de erhvervsdrivendes arbejdsindkomster. Men dette er et skattepolitisk spørgsmål, som Götting nu vil tale om.

Åge Götting: Det offentlige, staten og kommunerne skal bruge penge, mange penge. Det er der ingen tvivl om, og det kan vi derfor ikke blive uenige om. Vi ved, der er mange opgaver, som skal løses af det offentlige, men der er to ting, som kan diskuteres i den forbindelse: Hvor mange penge skal der bruges til at løse opgaverne? Og hvordan skal disse penge skaffes?

Retsforbundet er mig bekendt det eneste parti, der har filosoferet over, hvilke opgaver det må anses for rimeligt, at det offentlige løser, og hvilke der bør løses ad privat vej. En principiel linje her må være den eneste måde, hvorpå man kan undgå, at det offentlige påtager sig opgaver, blot fordi et politisk parti skal fiske nogle stemmer ved f. eks. at foreslå støtte til biografdrift eller kaninavl. Vi mener, at det offentlige har påtaget sig for mange af de opgaver, som bedre og

mere rimeligt kan løses ad privat vej. Følgen er, at ansvaret forflygtiges, administrationen bulner ud og resultatet bliver som regel dårligt og dyrt.

Retsforbundet har også en bestemt mening om, hvordan pengene skal skaffes. De har gættet det. Ja, ved grundskyld. Jeg skal ikke trætte Dem med ideen bag ønsket om afgifter på jordværdierne til tilsvarende nedsættelse af skatter på arbejde og forbrug. Jeg skal blot antyde, hvad det vil betyde for den enkelte skatteyder i praksis.

Sagt uden omsvøb og dikkedarer: det bliver billigere. Lad os tage et eksempel. En grundskyld på 6 pct. vil indbringe ca. 4.000 mio. kr. Det svarer nogenlunde til momsens nettobeløb. En almindelig lejlighed skal betale mellem 1.000 og 2.000 kr. i grundskyld. Det er væsentlig mindre, end en almindelig familie betaler i moms af sit forbrug. Og samtidig hæmmes jordspekulationen naturligtvis.

Hvordan kan det nu gå til, at det bliver billigere at betale grundskyld end at betale skat? Mange, der i dag kan unddrage sig skattebetaling, skal være med til at betale. Der bliver derfor flere om at betale og selvsagt mindre for den enkelte. Lad mig først nævne spekulanter og skattesnydere og folk, der kender vort umulige skattesystem til bunds. Dem kender vi alle lidt til. Men også aktieselskaber og andre erhvervsvirksomheder, der i øjeblikket næsten ikke betaler moms, kommer ind i billedet. Bankfilialer, kædebutikker og benzinstationer er ikke selvstændigt beskattede. Deres overskud indgår i et koncernregnskab.

Alle disse mennesker, virksomheder og forretninger vil komme til at betale grundskyld på linje med alle os andre. Der vil blive lighed i vilkår mellem den almindelige købmand og brugsforeninger eller kædebutikker. Udenlandske selskaber her i landet vil komme til at betale på linje med danske. Er det urimeligt, synes De? Kun den, der betaler for lidt i skat, har råd til at opponere. Men hvor er han?

Retsforbundet har sunde tanker på andre områder end på det skattepolitiske område. Nu vil Rønn fortælle Dem lidt om miljøbeskyttelse, som den ser ud fra retsforbundets synsvinkel. Værsgod Rønn.

Erik Rønn: Det var retsforbundet, der i sin tid gjorde opmærksom på, at man i Københavns kommune havde et begreb, man meget

nobelt kaldte ristestof. Det fine ord dækkede det gode danske ord lort. Den københavnske kloakrensning indskrænkede sig nemlig til at lade kloakvandet løbe gennem nogle riste, så de største partikler blev siddende, og da strømmen løb for langsomt, rekvirerede man simpelt hen nogle nedstrygere og savede de 2/3 af stængerne over. Så flød kloakvandet igen, og Øresund blev svinet endnu mere til end før. Det foregår i øvrigt stadig væk på samme måde, bortset fra at ristestoffet, altså de største genstande, nu fjernes med en mekanisk skraber.

I de retningslinjer for en lovgivning om miljøbeskyttelse, som retsforbundet for nylig har udarbejdet, fastslås det, at forurening er forbudt – kort og godt – sådan at alle skader på landets natur og borgernes livsmiljø undgås. Udgifterne ved de nødvendige forholdsregler betales i de produktionsled, hvor forurening kan finde sted, og hvis der trods alt som følge af uforudsete begivenheder sker en forurening skal den skete skade udbedres og betales af den, der bærer ansvaret for det skete. Ingen hævdvundne rettigheder skal kunne undtage nogen person eller virksomhed for ansvar i forbindelse med en giftig el ler skadelig virkning, som han eller hun bærer skylden for.

Som det vil forstås, ønsker retsforbundet at placere ansvaret der, hvor skaden sker eller kunne ske. Det offentlige kommer ind i billedet gennem den miljøcentral, retsforbundet foreslår oprettet, en central der skal formidle et hurtigt og effektivt samarbejde mellem ministerier, amter og kommuner, der berøres af miljøloven. Slås der alarm, fordi alvorlige forureningsulykker er indtruffet, må specielle udrykningskorps med uddannelse i bekæmpelse af alle former for forurening af jord, vand og luft uden varsel kunne gå i aktion.

Forslaget tager i øvrigt sigt på samtlige former for forurening: naturen som helhed, jorden, vandet, luften og også støjforurening. På alle områder gælder det, at internationale aftaler må træffes og søges respekteret. Det skal være meget dyrt at forurene andres og eget miljø.

Den mangel på forståelse for miljøets betydning, som kan konstateres på Christiansborg, så snart det viser sig, at industrien eller dele af den kan føle sig trådt over tærne, er det nødvendigt at komme bort fra nu. Hvis vi ikke tager disse opgaver op efter de retningslinjer, som indeholdes i retsforbundets forslag, risikerer vi, at den almindelige fremmedgørelse, der allerede i dag hersker i

befolkningen, får overhånd og tager magt en fra os, så opgaven bliver uløselig.

I det hele taget ser retsforbundet det som en væsentlig opgave at gøre tilværelsen mere meningsfyldt, at give borgerne tilbage den indsigt og indflydelse, de efterhånden har mistet gennem talløse manipuleringer, så vi i dag ikke engang er i stand til at kontrollere noget så enkelt som vores egen telefonregning. For slet ikke at tale om skattebilletten. Hvad der er sket på disse områder, hvor det offentlige har frataget os kontrolmuligheden, er nemlig også en form for forurening. Storebror stat, henholdsvis telefonselskab, amtskommune eller forsikringsselskab skal nok tage sig af det hele. Vi får så lov at gå hen på postkontoret og betale af den lønindtægt, vi efterhånden heller ikke har nogen mulighed for at regne efter.

Men nu er jeg vist ved at komme ind på noget, som Ib Christensen ville tale om.

Ib Christensen: Ja, umyndiggørelse og fremmedgørelse er velkendte fænomener i det moderne samfund. Det bliver mange gange værre, hvis de 4 gamle partier får lov at indlemme Danmark i fællesmarkedet. Så vil overnationale organer, der regerer over 300 mio. mennesker, komme til at afgøre alle mere betydningsfulde politiske og økonomiske spørgsmål hen over hovedet på det danske folk. Regering og folketing vil i løbet af et årti eller to reduceres til den status, en vis tysk delstat har i dag.

Retsforbundet siger nej til fællesmarkedet, men ja til vort frie og selvstændige samarbejde med Norden og med hele den øvrige verden.

Gennem vort forslag om en associerings- eller frihandelsaftale med et med Storbritannien udvidet fællesmarked kan vi opnå andel i det store europæiske markedsområde, som vi har brug for, men uden at give afkald på vor selvbestemmelsesret til at indrette samfundet, som vi ønsker.

De vælgere, som ikke ønsker at støtte en yderligtgående socialistisk politik, men som er modstandere af eller ængstelige ved dansk indlemelse i fællesmarkedet, må støtte retsforbundet.

Med den indstilling, de 4 gamle partier har, er det for sent at vente til folkeafstemningen med at markere sin modstand eller tvivl.

Vi skal holde Danmark uden for fællesmarkedets stormagtsaspirationer, bureaukrati og ensretning, men vi skal også udbygge og forbedre vort eget demokrati. Samtidig med folketingsvalget skal vælgerne tage stilling til valgretsaldere. Retsforbundet mener, at myndighedsalder og valgretsalder skal følges ad, og at de begge bør være 18 år. Den foreslåede nedsættelse af valgretsaldere fra 21 år til 20 år er et beskedent fremskridt. Vi anbefaler vælgerne at stemme ja til de 20 år.

Vort folkestyre trænger til gennemgribende reformer. Retsforbundet siger: Hele landet bør være en valgkreds. Kun de personlige stemmer bør afgøre, hvem der er valgt. Spærrereglerne må fjernes i valgloven, og vigtige love må sendes til folkeafstemning.

Retsforbundet siger nej til blokpolitikken og ja til det samarbejdende folkestyre. Retsforbundet er reformernes parti. Den personlige friheds, selvbestemmelsesrettens, ligerettens og folkestyrets parti.

Det er ikke meget, man kan nå at gøre rede for på et kvarter. Men jeg håber, at det, De har hørt, har fået Dem til at tage liste E med i Deres overvejelser, når De skal sætte Deres kryds.

I øvrigt kommer retsforbundet igen i fjernsynet nu kl. 20 og senere i et program med vælgerspørgsmål i program 1 og tv kl. 21.25, og dér vil uden tvivl blive berørt spørgsmål, vi ikke har kunnet komme ind på her.

Har De selv spørgsmål, De gerne vil have svar på, sidder retsforbundets landsformand telefonvagt i program 1 fra kl. 22.15 til 23.15 i aften, så De skal bare ringe til (01) 12 16 20.

På genhør.

Vælgerne spørger (retsforbundet)

Bent Skar: Det er i aften Danmarks retsforbund, der skal svare på spørgsmål fra vælgerne. Spørgsmålene bliver stillet af tre journalister fra Danmarks radio og reglerne tillader, at journalisterne følger spørgsmålene op. Partiet kender ikke spørgsmålene på forhånd.

Sidst i udsendelsen får partiets landsformand Ib Christensen ordet for en afsluttende bemærkning.

De tre deltagere fra retsforbundet er:

landsformanden Ib Christensen,

Grete Lausen og

Poul Westergaard.

De spørgsmål, der er indsendt af vælgerne, bliver stillet af:

Henning Schmaltz-Jørgensen,

Uffe Ellemann-Jensen og

Kurt Mathiesen.

Det er Kurt Mathiesen der lægger for.

Kurt Mathiesen: Ja, og det første spørgsmål drejer sig om fællesmarkedet.

Der er en vælger, der skriver: Fællesmarkedet vil betyde, at vi får fri handel med vore vigtigste handelspartnere. Hvorledes kan retsforbundet som et liberalt parti gå imod Danmarks optagelse i EEC?

Ib Christensen: Vi har jo foreslået et alternativ, idet vi har foreslået et frihandelsarrangement eller en associerings-ordning, der giver fuldstændig frihandel – i hvert fald for industrivarer. Selvfølgelig er vi tilhængere af fuldstændig frihandel med fællesmarkedet.

Kurt Mathiesen: Men det vil altså sige, at for landbrugsvarer bliver der ikke frihandel? Det ser retsforbundet i øjnene?

Ib Christensen: Lad os nu se, hvordan det går. På det seneste har man jo fra ministerrådets side ønsket at overveje præferenceordninger for landbrugsvarer for de fire neutrale ansøgerlande, og jeg vil tro, at i et fællesmarked, der bliver udvidet

med Storbritannien, vil man ikke uden videre afbryde vores landbrugseksport til Storbritannien. Jeg er sikker på; at det vil være muligt at finde en eller anden ordning.

Kurt Mathiesen: Det er en trossag?

Ib Christensen: Ah ja, lad os undersøge det. I øvrigt er det jo beregnet, at det bliver 1½ milliard, vi eventuelt går glip af i landbrugseksport; der er jo sat spørgsmålstegn ved disse beregninger.

Bent Skar: Flere spørgsmål fra Kurt Mathiesen?

Vi går til næste spørgsmål.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja, det næste spørgsmål er lidt i den samme boldgade. Der er en vælger, der skriver: Hvad mener retsforbundet egentlig med sit slogan: Nej til EEC, men ja til hele verden?

Ib Christensen: Vi mener, at Danmark i stedet for at gå ind i EEC, som efter vor opfattelse er begyndelsen til en ny europæisk supermagt, da bør vælge et løsere arrangement, nemlig en fri handelsaftale, der gør det muligt for os at liberalisere over for hele den øvrige verden og bevare vore handelsforbindelser her, undgå toldfordyrelser af råstoffer, halvfabrikata, maskinudstyr osv. og undgå, at Danmark kommer ind i de kolossalt bureaukratiske landbrugsordninger, som EEC har.

Uffe Ellemann-Jensen: Nu er en ting jo, hvad retsforbundet – og måske Danmark – ønsker og synes, men synes De, det er særlig realistisk i dag, hvor det jo er særdeles tvivlsomt sågar, om Sverige kan få et handelsarrangement med de europæiske fællesskaber, da at prøve at lægge vores fremtid an på en sådan meget løs mulighed?

Ib Christensen: Hvis man beslutter det fra dansk side, så er jeg overbevist om, at det er muligt. Sagen er jo den, at hvis Danmark beslutter, at vi alt taget i betragtning alligevel ikke vil være fuldt medlem af EEC med alt, hvad det indebærer af indskrænkninger i vores selvbestemmelsesret på alle mulige områder, fra storpolitikken og ned til erhvervspolitikken og alt muligt, hvis vi siger, at vi i stedet for vælger en frihandelstilknytning, at vi ønsker det i stedet for, eller en lignende tilknytning som Sverige, så er jeg da sikker på, at den norske tilslutning til medlemskab i Stortinget ikke vil blive tilstrækkelig, således at heller ikke Norge under nogen omstændigheder, tror jeg, vil gå ind i EEC, hvis Danmark holder sig uden for som medlem. Og derved kan vi opnå, at de nordiske lande

kan få samme art af status over for fællesmarkedet. Det vil gavne det nordiske samarbejde; og der er ingen, der ønsker at nye toldgrænser rejses; hvor de en gang er brudt ned, nemlig inden for EFTA samarbejdet. Derfor tror jeg, det er realistisk. Det er bare et spørgsmål, om den danske regering og det danske folketing vil beslutte sig derfor.

Poul Westergaard: Jeg vil da lige sige; at hvis Uffe Ellemann-Jensen har ret i, at der er sat spørgsmålstejn ved, om Sverige kan få en tilfredsstillende ordening. så falder jo hele vort grundlag for markedspolitikken væk.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja præcis. Der står i Deres valgoplæg, at retsforbundet foreslår, at Danmark tager imod EECs tilbud om en frihandelsordening for EFTA-lande, der ikke søger medlemskab af EEC. Hvornår er et sådant tilbud fremsat?

Ib Christensen: Med hensyn til de EFTA-lande, der ikke søger medlemskab af EEC, drejer det sig jo om de neutrale lande, det drejer sig om Østrig, Schweiz osv., og jeg er da sikker på, at hvis vi ønsker en sådan ordening – det har ikke været aktuelt, fordi Danmark, den danske regering og folketinget ikke siden 1961 har ønsket medlemskab officielt – men hvis vi ændrer markedspolitikken og siger: vi vil hellere have en associerings- eller frihandelsaftale, så kan jeg ikke tro, at man vil modsætte sig det fra fællesmarkedets side.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja, men overser man nu ikke fra retsforbundets side de vanskeligheder, som Sverige har for øjeblikket med blot at få en handelsaftale for industrivarernes vedkommende? Det har jo hele tiden ligget i det, at for landbrugsvarernes vedkommende kunne der ikke blive tale om nogen deltagelse i ordningerne, som gælder inden for fællesskaberne.

Ib Christensen: Det kunne jo tænkes. at de svenske vanskeligheder her bl.a. hænger sammen med, at Norden er splittet i det spørgsmål, at Finland må gå sine egne veje, at Sverige må søge en eller anden associeringsordening, og at Danmark og Norge søger fuldt medlemskab. Hvor meget stærkere havde de nordiske lande dog ikke stået, hvis man fra starten havde ønsket den samme art af tilknytning til fællesmarkedet! Derfor tror jeg, det vil blive det faktiske resultat, hvis Danmark og Norge vælger – og jeg tror, at Norge vælger det, hvis Danmark gør det – en sådan frihandelstilknytning eller

arrangement, fordi som sagt det nordiske område er så betydningsfuldt økonomisk og handelsmæssigt, at der er ingen hverken i Storbritannien eller det nuværende EEC, der ønsker, at der skal ske nye handelsgrænser, oprettes nye spærringer for handelen og nye toldmure gennem det EFTA, som en gang har brudt toldmurene ned for alle industrivarer.

Uffe Ellemann-Jensen: Må jeg forstå Dem derhen, at retsforbundet tror på, at hvis Norden samlet siger: Vi vil have andel i Jeres landbrugsmarkeder, så slår man dørene op i fællesskaberne?

Ib Christensen: Nej, sådan skal det ikke forstås. Men det, det drejer sig om, er jo i realiteten industrivarer. For sagen er jo den, at hvis bare – det er noget, man ikke tænker over – hvis bare Norge og Sverige ville nedsætte deres selvforsyningsgrad med 20 pct. for landbrugsvarer og ville lade Danmark udfylde det hul, så kunne det erstatte hele den nuværende landbrugseksport til de nuværende fællesmarkedslande. Det er et aspekt, man ikke må være blind for.

Dertil kommer, at hvis dansk landbrug kommer ind i de bureaukratiske ordninger, ind i fællesmarkedets landbrugsordninger, så vil det fordoble eller tredoble jordpriserne, og det vil igen fordoble kornpriserne – og det vil altså betyde en væsentlig omkostningsforøgelse.

H. Schmaltz-Jørgensen: De siger: Hvis Norge og hvis Sverige ville osv. osv. Men nu har man jo lige siden 1959 og nu igen her siden 1968 forsøgt at forene Norge, Sverige, Finland og Danmark, og det er mislykkedes. Er det så ikke lidt utopisk at begynde at beskæftige sig med, hvis og hvis og hvis nu Norge og Sverige vil på nuværende tidspunkt?

Ib Christensen: Det er ikke utopisk, så længe der ikke foreligger nogen beslutning om, hvor vidt Storbritannien overhovedet kommer ind i EEC, og det er ikke utopisk, hvis det danske folketing efter valget får en sådan sammensætning, at der ikke længere er politisk basis for at gennemføre dansk tilslutning til fællesmarkedet.

H. Schmaltz-Jørgensen: Nej, men spørgsmålet er jo, hvad Norges og Sveriges erhvervsliv vil, og Norges og Sveriges erhvervsliv vil noget andet.

Ib Christensen: Norges og Sveriges erhvervsliv – og dansk erhvervsliv – er overhovedet interesseret i at få udgang til det store europæiske marked og interesseret i, at der ikke laves nye

toldgrænser, men det indebærer retsforbundets forslag jo heller ikke, tværtimod. Det indebærer mulighederne for endnu større liberalisering, fordi et sådant stort frihandelsområde, som der så kunne blive tale om, kunne jo åbne over for andre lande.

H. Schmaltz-Jørgensen: Ja, men når nu De i Deres programmer også skriver, at uanset at toldfriheden for industrivarer bevares mellem de nordiske lande gennem en associeringsordning for Sverige og måske Finland, så bliver følgen, at Øresund bliver en dyb skillelinje. Hvordan mener De, det skal ske, hvis man får fjernet toldgrænserne?

Ib Christensen: Det, det drejer sig om, er en politisk skillelinje. Det er i og for sig inspireret af den svenske statsminister Palme, der indtrængende har advaret Danmark og Norge imod fuldt medlemskab af EEC, fordi der derved, som han siger – og det tilslutter vi os – oprettes en politisk skillelinje op gennem Norden, som er langt farligere end en toldgrænse, fordi EEC er begyndelsen til en stor europæisk statsdannelse.

H. Schmaltz-Jørgensen: Hvornår har han advaret imod det?

Ib Christensen: Det har han; så vidt jeg husker, i foråret. Under Nordekforhandlingernes sidste fase, så vidt jeg erindrer. Men i hvert fald har han gjort det.

Bent Skar: Vi går videre til næste spørgsmål.

H. Schmaltz-Jørgensen: Det er en vælger, der skriver: Jeg har igennem avisreferater hørt lidt om retsforbundets spareplan – og så er han så åben, at han spørger: Hvad går den i Grunden ud på? Det er jo et ret åbent spørgsmål. Kan vi få et forholdsvis kort svar, der ligesom i præsentationsprogrammet illustrerer; hvad det er, den går ud på?

Poul Westergaard: Det er jo lidt svært, for han – vælgeren – har jo ikke i fjernsynet haft lejlighed til at stifte bekendtskab med den. Dengang vi offentliggjorde den – i marts måned – da var fjernsynet ikke på pletten.

Det, vi gjorde, var at forinden finanslovsforslaget skulle endeligt behandles i folketinget, da gennemgik et lille udvalg af retsforbundet det finanslovsforslag, fordi vi på det tidspunkt erkendte, at skulle der være valg i foråret, så skulle der også drøftes økonomisk politik, og så skulle der findes besparelser på det offentlige budget, fordi vi står med alvorlige økonomiske problemer, der skal løses. Og i stedet for

nye Skattestigninger osv., vil vi alt så i overensstemmelse med vores sædvanlige politik lægge vægt på besparelser. Vi foretog altså en gennemgang af finanslovsforslaget – et lille udvalg – og det blev til en betænkning på 27 sider, hvor vi i den rækkefølge, udgifterne findes i finansloven, har peget på forskellige besparelsesmuligheder.

Jeg vil gerne – for at foregribe enhver misforståelse – sige, at vi har måttet tage et forbehold, fordi det egentlig var vores erfaring, da vi var igennem finansloven med disse 600-800 sider, at det var et forbandet dårligt grundlag, folketingsmedlemmerne i almindelighed har at tage stilling på, når de skal tage stilling til, om de nu vil pålægge den danske skatteyder disse store milliardbeløb, fordi de rent faktisk i al almindelighed ikke ved, hvad skatteyderne får for pengene. Det kan de ikke læse i finanslovsforslaget.

Men altså, vi har gået det igennem, og vi har ud fra vores almindelige politiske principper, som findes i vores arbejdsprogram, peget på en række konkrete løsninger.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja, hr. Westergaard, jeg sidder her med det, det er jo et digert værk – 27 sider – og mange steder er det jo vældig konkret stillet op: 0,7 mio. kr., 1,2 mio. osv. Men jeg har lagt mærke til ved læsningen, at hver gang man går op på de 2- og 3-cifrede milliontal, så er det de steder, hvor De, som De er inde på, ikke rigtigt får de fornødne oplysninger i finansloven.

Lad os f. eks. tage side 12. De foreslår vedrørende folkepensionen, at ordningen skal skabe selvfinansiering over 3 år. Det vil give en øjeblikkelig besparelse på ca. 800 mio. kr. Men samtidig vil De skaffe de penge ved at forhøje folkepensionsbidraget. Er det ikke bare at føre beløbet fra den ene post til den anden? Vi får den jo på vores selvangivelse alligevel.

Poul Westergaard: Det her er jo et led i vores almindelige bekæmpelse af det, man kalder gratisprincippet. Vi er modstandere af, at man bilder folk ind, at der er noget i dette land, der er gratis. Vi har en folkepensionsordning, der sikrer den danske befolkning en vis ydelse, når de bliver gamle, det betaler man til livet igennem. Men når vi undersøger finansloven, så viser det sig minsandten, at det er mindre end halvdelen af folkepensionen, man betaler gennem sit folkepensions-bidrag. Resten betales gennem skatterne, altså som skjult post på skattebudgettet, og er under trækprocenterne – også Glistrups trækprocent 0 – med til at dække over halvdelen af

folkepensionsudgifterne. Og der er der, vi siger, at den del, som ikke dækkes af bidrag, den ønsker vi skal dækkes af bidrag, den skal tages ud af dette skattesystem, for vi står jo i den situation, at selve skattesystemet belaster folks lyst og evne til at tage fat i produktionen – og det er jo netop produktion vi trænger til, som vi var inde på det i vores præsentationsudsendelse. Vi må have det ud af skattebudgettet, og så må folk vide, at hvis de vil have en folkepension af den og den størrelse, som de har vedtaget, så koster det det og det.

Kurt Mathisen: Jo, men det kommer jo sådan set til at belaste skatteyderne på næsten samme måde, som det gør nu. ...

Poul Westergaard: Det vil jeg godt indrømme. Det er da klart, fordi. ...

Kurt Mathisen: ... bortset fra, at vi altså får en proportionalbeskatning af folkepensionerne.

Poul Westergaard: Ja.

Kurt Mathisen: ... i stedet for en progressiv beskatning, hvilket altså vil sige, at man belaster de lavere indtægter lidt mere, end de er i øjeblikket.

Poul Westergaard: Forudsat at man har ret i den betragtning, at den progressive beskatning er socialt udlignet, og det vil jeg meget gerne sætte et stort spørgsmålstegn ved – jeg vil gerne minde om Glistrups spørgsmålstegn også. Men det er da rigtigt – og vi synes, det er rigtigt – at disse sociale bidrag kommer til at figurere som det, de er. Det er en forsikringsordning, der omfatter alle.

Ib Christensen: Jeg vil lige indskyde den bemærkning, at når udgifterne til folkepension ikke dækkes af folkepensionsbidraget – vi ønsker, at tryghedssikring skal dække alt det der – så kan man jo ikke sige, om det manglende kommer fra den progressive beskatning eller fra momsen f.eks., momsen, der jo i uhyggelig grad vender den tunge ende nedad. Det vil jeg lige indskyde.

Bent Skar: Næste spørgsmål stillet af Uffe Ellemann-Jensen.

Uffe Ellemann-Jensen: Der er en vælger, der skriver:

"Vil retsforbundet, dersom det får mulighed herfor, straks efter valget i den nye samling stille forslag om, at udskrivningsprocenten nedsættes til 60? Dette vil koste ca. 4 milliarder kr., og de haves som

kasseoverskud samt skaffes ved nedlæggelse af kulturministerium og statslig u-landshjælp."

Ib Christensen: Ja, det, vi foreslår, er, at vi får bundfradraget sat op til 15.000 kr. Vi mener, at der ved siden af de besparelsesforslag, som man nu har drøftet, og ved siden af, at vi kan anvise en alternativ indtægtskilde, nemlig grundskyld, også kan være mulighed for meget klækkelige nedsættelser af trækprocenten. Men vi har ikke lagt os fast på et bestemt beløb. 60 pct. kan jeg altså ikke love sådan uden videre. Men der kan blive tale om klækkelige nedsættelser af udskrivningsprocenten, af trækprocenterne foruden forhøjelse af bundfradraget.

Kurt Mathisen: Nu vi taler om skatten, har De så gjort Dem nogle forestillinger om, hvad der skal ske med kasseoverskuddet? Skal vi køre videre med den kasseoverskudspolitik, vi gør i øjeblikket? Det var jo også med i vælgerens spørgsmål.

Ib Christensen: Vi mener, at den traditionelle finans- og pengepolitik har dokumenteret sin fallit – det er der for så vidt almindelig politisk enighed om; Vi går imod indkomstpolitikken, fordi vi er modstandere af tvangsdirektioner og fastsættelse ad politisk vej af indkomster her i landet, hvad enten det er gennem prisstop, avancementstop eller lønstop. Vi mener, at man skal gå til de direkte kilder for inflationen, nemlig oppustningen i jord- og ejendomsværdierne og den kolossale vækst i det offentlige forbrug. Det offentlige forbrugs begrænsning har vi altså talt om gennem spareforslaget, og den anden sker gennem vores grundskylds- og jordreform.

Kommer vi den vej, så går vi direkte til de to kilder, der mest skaber inflation) og så tror jeg, at spørgsmålet om kasseoverskuddet er noget, der er mindre væsentligt.

Bent Skar: Vi skulle måske tage næste spørgsmål her?

Kurt Mathisen: Jeg vil godt lige spørge om en ting. Vil det sige, at De i tilfælde af, at De kommer ind, og der opstår en eller anden politisk situation, simpelthen vil nægte at gå med i et forlig, som omfatter disse virkemidler, altså indkomstpolitik og kasseoverskud?

Ib Christensen: I hvert fald indkomstpolitikken.

Da retsforbundet deltog i regeringssamarbejdet 1957-60, var vi med til at føre kasse overskudspolitik, og jeg vil da bestemt ikke afvise, at det kan være hensigtsmæssigt i visse situationer at gøre det.

Men bl.a. tager det jo nogen tid, før de to virkemidler, jeg her har nævnt, altså begrænsning af det offentlige forbrug og øget indkomst gennem grundskylden, kan virke fuldt ud, så jeg vil da ikke afvise, at vi kan gå ind for kasseoverskuds-politik, uden at jeg dermed har taget stilling til, om det nuværende kasseoverskud er rigtigt. Jeg tror, det er i overkant.

Bent Skar: Næste spørgsmål fra Henning Schmaltz-Jørgensen.

Henning Schmaltz-Jørgensen: Der er en vælger, der spørger: "Hvad er fuld grundskyld, og hvorledes virker det?" Han tilføjer: "Kan grundskyld dække alle samfundets udgifter?"

Poul Westergaard: Den grundskyldsordning, vi taler om, er en ordning, der sætter stop for jordprisstigningerne i Danmark gennem en afgift, som føres ind i de offentlige kasser, sådan at borgerne i Danmark kommer til at betale deres pladsleje til det offentlige i stedet for til private. Det er princippet i det.

Det kan man kalde al verdens mærkelige ting, og vi har det i forskellige forvanskede former i den kommunale sektor, den amtskommunale sektor osv., men det, det gælder om, er at få jordrenten – det, det er værd i handel og vandel at bruge Danmarks jord – ind i de offentlige kasser i stedet for i private lommer. Når det kommer ind der, så afløser det tilsvarende skatter, og det betyder, at folk, i stedet for først at betale til de private forkerte lommer og bagefter til de offentlige kasser, nøjes med at betale en gang.

Det supplerende spørgsmål med, hvorvidt det kan dække, der ved jeg ikke rigtig, hvordan de kommer ind. Vi vil have denne ordning gennemført, og så vil vi gå i gang med at afløse skatterne.

Så kommer de automatisk ind som en jordafgift, fordi prisstigninger skal stoppe.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja, hr. Westergaard, nu sad De og skar i pølser tidligere på aftenen. Nu vil De altså hente pengene via grundskylden. Er det så ikke den lige store bid, der bliver skåret af pølsen? Det bliver bare hentet et andet sted ligesom eksemplet før med folkepensionen.

Poul Westergaard: Jo, til en vis grad kan De da godt have ret i det, for vi skal jo have disse penge ind. Men det er da sandelig ikke ligegyldigt, hvor man skærer pølsen i dette samfund. Der er jo nogen, der i dag er i stand til at skære ganske fede dele af pølsen ved at

sidde på deres flade og eje Danmarks jord og indkassere milliardbeløb årlig uden at røre en finger. Det er pølsepolitik. Og det er et socialt problem i dette samfund. Det er derfor, vi må kompensere med alverdens sociale ordninger, f. eks. inden for boligsektoren, fordi man tillader dette vanvittige system, så folk kan sidde og blive fede af at sælge den jord, som Vorherre har lagt for vore fødder. Ar efter år bliver den mere værd, den forlanger ikke en krone for at blive liggende. Et sådant galmandssystem har vi altså nu opretholdt i flere menneskealdrer, og det er det, vi vil have stoppet. Det er det centrale i retsforbundets socialpolitik, skattepolitik osv. og jordpolitik.

Derfor har det absolut noget med pølser at gøre. Det er nemlig pølsepolitik, det man laver i dag.

Ib Christensen: Ja, jeg vil da gerne lige supplere, at det, det drejer sig om, ganske rigtigt, som Westergaard præciserede, simpelthen er at inddrage jordrenten til samfundet. så må den dække det, den kan, af de offentlige udgifter. I det omfang den eventuelt ikke kan det, ikke kan dække de nødvendige offentlige udgifter, som vi går ind for, ja, så må vi selvfølgelig have skatter til supplement.

Det er et spørgsmål først og fremmest om at få grundrenten inddraget, at få stoppet jordspekulation og privat tilegnelse af disse midler og om at få begrænset de offentlige opgaver.

Det er det, der er det centrale i øjeblikket.

Uffe Ellemann-Jensen: Bliver det til mange mellemadder, tror De?

Ib Christensen: Mange mellemadder?

Uffe Ellemann-Jensen: Ja. Hvor meget pølse bliver der ud af det?

Ib Christensen: Ja, det er uendelig svært at sige. Hvis vi regner med, at de samfundsskaffede jordværdier i dag er ca. 80 milliarder kr. – de var 67 milliarder kr. ved vurderingen i 1969, og så er det nok ikke meget galt at regne med i hvert fald 80 milliarder kr. – så er jordrenten af dem vel noget i retning af et beløb på 10 milliarder kr. Men jeg vil gerne sige, at det selvfølgelig er en meget løs beregning, og at der kan være delte meninger om det – også om de indirekte følger af det – men det er i hvert fald et beløb, som ikke er urealistisk.

Poul Westergaard: Jeg vil sige, at det kan måske blive til lidt flere mellemadder til de unge familier i de nye boliger, der i dag lider

under, at de har måttet betale spekulationsoverpris for den jord, boligerne ligger på, og at de har måttet betale alt for høj en rente, fordi jordspekulationen tiltrækker de rådige pengemængder i samfundet med høj rente til følge. Det er en af de virkninger, som vi tror, vi kan få ud af det: at der kan blive flere mellemadder, hvis vi slipper for den virksomhed i det danske samfund.

Bent Skar: Næste vælgerspørgsmål fra Kurt Mathisen.

Kurt Mathisen: Og det kan der måske svares kort på.

Vælgeren skriver: Vil parcelhusejerne kunne vente at få en ekstra skat på grundværdien oven i alle de andre skatter, hvis retsforbundet får indflydelse på lovgivningen efter valget?

Poul Westergaard: Her er det jo et spørgsmål om at vælge den ene indtægtsform i stedet for den anden for det offentlige, og de steder, hvor værdistigningerne finder sted, vil der blive tale om ekstra afgifter, men de vil blive kompenseret ved tilsvarende skattelettelser. Om regnskabet giver plus eller minus, det er selvfølgelig forskelligt, hvor end man befinder sig.

Kurt Mathisen: Vi kan ikke en gang til risikere en grund-værdistigningsafgift som den, vi fik under trekantregeringen, tror jeg, i sin tid, og som i meget stor udstrækning betød, at denne afgift blev væltet over på køberne?

Poul Westergaard: Den grundværdistigningsafgift, vi fik dengang var jo et politisk kompromis, ikke mindst præget af det radikale venstre. Den var behæftet med fejl – også visse rent tekniske fejl – som gjorde, at den i mange tilfælde virkede psykologisk og praktisk forkert. Det bliver ikke en grundstigningsskyld magen til den, man måtte gennemføre som et politisk kompromis dengang. der bliver tale om. Det bliver en 100 pct. inddragelse af de samfundsskabte værdistigninger.

Ib Christensen: Ja, det har jo vist sig, at efter man har fjernet denne grundstigningsskyld – som altså var behæftet med visse fejl og mangler – så er jordværdierne røget i top med en firedobling fra 17 til 67 i løbet af 9 år, og der er sket en ganske tydelig afsmitning. Dengang man afviklede grundstigningsskylden, skete der en tilsvarende stigning i jordværdierne, fordi grundstigningsskylden jo var og er en offentlig prioritet i jorden.

Bent Skar: Næste spørgsmål, Uffe Ellemann-Jensen.

Uffe Ellemann-Jensen: Ja, vi skal væk fra økonomien. Der spørges: Vil retsforbundet afskaffe den tvungne værnepligt ~ eventuelt helt militæret?

Poul Westergaard: Retsforbundet vil afskaffe den tvungne værnepligt, det er helt sikkert, det har vi alle dage villet. I stedet for har vi lagt frem til debat en skitse til en bemandingsreform i forsvaret. Vi mener nemlig, at vi på frivillig basis efter disse retningslinjer kan skaffe det fornødne antal til forsvaret.

Det centrale i skitsen er, at man hverver folk til, hvad skal vi sige, en slags rådighedstjeneste i forsvaret, således at de, når de har været inde og få et grundig militær uddannelse, så kontraktligt stiller sig til rådighed. De kan på den måde passe et civilt arbejde eller en civil uddannelse ved siden af, at de løser deres beredskabsopgave og kan møde på pletten i forsvaret, når forsvaret har brug for dem.

Denne kombination af civil indsats, altså i den civile produktion, eller civil uddannelse kombineret med en tjeneste i det militære beredskab er jo en oplagt samfundsøkonomisk besparelse. Det er en mulighed, som vi synes man skulle undersøge. Man burde overveje, om det ikke var en farbar vej, nu da forsvaret i øvrigt står med forskellige bemandingsproblemer, militærnægterproblemer og den slags ting.

Uffe Ellemann-Jensen: De tror ikke, det vil blive dyrere end det system, vi kører med i dag?

Poul Westergaard: Nej, det er da ganske givet, at det vil blive væsentlig billigere, væsentlig billigere. En soldat, som kan passe sit arbejde og have en indkomst ved siden af, behøver jo ikke nær så stor en betaling for at stå i det militære beredskab som han, der skal være til fuldtidstjeneste i dag. Der skal heller ikke nær så mange soldater igennem det militære uddannelsessystem, som der skal i dag, hvor vi baserer os på en tvungen og almindelig værnepligt, der kører en 20.000-30.000 mand igennem den militære uddannelsesmaskine hvert år.

Kurt Mathisen: Nu ved jeg, De opererer med en 6 måneders uddannelsestid, men derefter er det meningen, at de folk, der er beredskabet, kun skal ind 2 gange 14 dage om året eller noget i den retning. Jeg tror ikke, De har lagt Dem helt fast? Tror De, at

soldaterne kan opretholde deres færdigheder, deres almindelige træningstilstand?

Poul Westergaard: Jeg vil sige, at jeg har ikke lagt mig fast på 6 måneder. Jeg vil næsten sige, at jeg vil overlade til den militære sagkundskab at afgøre, hvor meget der er nødvendigt.

Jeg har også et eksempel i min lille pjece, der taler om 10 måneder og beregner de samfundsøkonomiske konsekvenser. Jeg vil sige, det er til debat.

Hvis forsvaret vil gå ind i debatten om disse nye tanker, så kan de få den uddannelsestid, som er nødvendig. Det, det drejer sig om, de 2 gange 14 dage, det er en vedligeholdelse af den militære uddannelse, som man i første omgang har givet, for at den pågældende hele tiden kan være på mærkerne.

Kurt Mathisen: Og det tror De som militærmand er nok?

Poul Westergaard: Ja, det er da helt givet. I dag har vi soldater, som vi tvangsindkalder til 12 måneders tjenestetid. Vi sætter dem i vort stående beredskab efter kun 3 måneders uddannelsestid, længe før de overhovedet er færdiguddannede. Vi bilder os ind, at vi opfylder lovens krav om et stående beredskab på ca. 13.000 mand i hæren, men de er ikke tilnærmelsesvis færdiguddannede som soldater, og der er det, jeg synes, vi skal gå væk fra dette med at bilde folk ind, at vi har noget, der står i loven, som vi rent faktisk ikke har.

Kurt Mathisen: Til gengæld er de soldater altså inde.

Poul Westergaard: De er inde, men de er ikke færdiguddannede.

H. Schmaltz-Jørgensen: Der er en vælger her, der spørger: Kan det være rigtigt, at 600.000 børn ikke kan komme i børnehaver og på fritidshjem på grund af en katastrofal mangel på uddannet personale og deraf medfølgende mindre institutionsbyggeri fra kommunernes side?

Grete Lausen: Nej, det kan ikke være rigtigt. Vi mener i retsforbundet, at som samfundet er i dag, må det være en samfundsopgave at sørge for, at der er de nødvendige børnehaver og vuggestuer. Og det har vist sig, at det i dag er sådan at være barn, at der er behov. Vi ved, at det er et krav for et barn at omgås andre børn, og den måde, man bygger på, og den måde, man byplanlægger på, er af en sådan art, at mange børn for at komme i kontakt med andre børn og for at kunne udvikle sig harmonisk ikke har andre

muligheder herfor end at komme i børnehave. Vi mener, at i det omfang, det er en pædagogisk opgave, et pædagogisk område at drive børnehaver, da må det være en offentlig opgave.

Schmaltz-Jørgensen: Men har De i Deres finansplan med besparelser på 4 milliarder taget hensyn til det, eller har De sat et større beløb af til byggeri af børnehaver og fritidshjem, sådan som man må forudsætte, hvis Deres plan skal realiseres?

Poul Westergaard: Normalt er børnehaver jo et kommunalt anliggende, vi har ingen statsbørnehaver, så vidt jeg ved, så det falder sådan set uden for finanslovens rammer.

H. Schmaltz-Jørgensen: Men vil det sige, at man heller ikke har regnet med, at der skal betales for børnene i børnehaverne?

Poul Westergaard: Vi har jo i dag et system, hvor der betales en vis pris, og jeg synes, det er så vældig svært at se firkantet på dette problem og sige: enten skal der betales, eller også skal der ikke. Vi må jo i dag indrømme, at sådan som man har lavet vores boligpolitik, vores jordpolitik osv., så driver man en masse mennesker ud i økonomisk ufrihed, de sidder med prioriteter til op over begge ører, og så kan vi ikke komme og sige, at vi går ind for, at man betaler for de ydelser, man får, altså skal man betale til sidste øre i børnehaven. Men det er da helt givet, at gratisprincippet her i et videre perspektiv også er forkert. Her kan man jo nemlig let, hvis man stiller denne ydelse gratis til rådighed for nogle, komme til at diskriminere. Det er jo ikke gratis i den forstand, at det ingenting koster. Det betyder bare, at nogle andre, som måske ikke benytter sig af det, skal betale.

Schmaltz-Jørgensen: Skal man så også gå videre med det på skolesystemet f. eks. og begynde at betale der?

Poul Westergaard: Vi skal jo alle sammen have en skoleuddannelse, ikke? Det er ikke alle, der har behov for at komme i børnehave, men vi skal alle sammen have en skoleuddannelse, og det er en almindelig offentlig skole, der ligestilles med privat skolevirksomhed økonomisk, ikke?

Grete Lausen: Må jeg lige have lov at sige, at retsforbundet jo altid er gået ind for princippet om de flydende skolepenge, således at pengene følger barnet og således, at de, der foretrækker at sætte deres børn i privat skole – det være sig en friskole, en lilleskole eller hvad man nu ønsker - simpelthen har de samme økonomiske muligheder som de, der sætter deres barn i en offentlig skole. I dag er

det desværre en temmelig stor økonomisk belastning at sætte sit barn i en privatskole, hvilket gør, at der vel nok er et lidt skævt klientel der. Der er en social skævhed i det klientel, der sender børnene i disse små skoler.

H. Schmaltz-Jørgensen: Og den skal altså rettes op?

Grete Lausen: Det mener jeg skal rettes op derved, at skolepengene skal følge barnet, således at tilskuddet bliver det samme, hvad enten barnet går i en offentlig skole eller en privat skole. Det, der sker i dag er, at de forældre, der af en eller anden grund foretrækker at sende deres barn til undervisning i en speciel skoleform, først gennem deres skattebillet er med til at betale for den offentlige skole og dernæst skal betale et temmelig væsentligt bidrag til den private skole. Det mener vi er uretfærdigt. Også her må retsforbundets grundlæggende princip om lige ret for alle være gældende.

Uffe Elleman-Jensen: Der er en vælger, der spørger: Kan og vil De garantere vælgerne, at en stemme på retsforbundet ikke også er en stemme på en regering Krag?

Ib Christensen: Så er vi inde i regeringsproblematikken. Vi har jo understreget meget kraftigt, at det, vælgerne skal tage stilling til, er valgets hovedspørgsmål, og det betragter vi ikke regeringsdannelsen som. Vi synes, at en regering Krag eller Baunsgaard kan være hip som hap, det viser den faktiske politik i de to sidste regeringer.

Det, der er det centrale, er at få visse grundlæggende økonomiske problemer løst og at holde Danmark uden for medlemskab af EEC.

Det, vi går ind for, er en bred samarbejdsregering, hvor folketingets partier samarbejder frit fra sag til sag. Der skal selvfølgelig regeres efter valget, og så vil det til sin tid kunne ses, om der er muligheder for at trænge igennem med det synspunkt: en bred samarbejdsregering.

H. Schmaltz-Jørgensen: Og hvis der ikke er det, Ib Christensen?

Må jeg så til sidst, inden vi giver ordet til ordstyreren, spørge – for det kunne jo være, vælgerne ville vide det–: Hvilket råd får kongen af Dem, når nu De kommer ind i folketinget, og han kalder Dem op på Amalienborg den 22. september? Hvilket råd får han med hensyn til regeringsdannelsen?

Ib Christensen: Det er der ingen politiker, der i dag stensikkert kan sige. Det afhænger jo helt af det nye folketingssammensætning og

af, hvilke samarbejdsmuligheder der vil vise sig. Det vil vise sig, når regeringsforhandlingerne skal finde sted efter valget, hvordan folketinget ser ud – Ja, det ved vi den 22. september – og så vil det altså vise sig, hvilke samarbejdsmuligheder der er.

Der er ingen, ikke engang Hartling eller Baunsgaard eller Krag, der for så vidt har lagt sig fast eller kan lægge sig 100 pct. fast.

Bent Skar: Vi må stoppe spørgsmålene her. Vi takker for spørgsmålene, og til sidst giver jeg ordet én gang til landsformanden Ib Christensen.

Landsformanden afslutning

Ib Christensen: Det bliver et spændende valg. Titusinder og atter titusinder af vælgere er utilfredse med de borgerlige partiers økonomiske politik og med skattetrykket.

De socialistiske partier er ikke noget indlysende alternativ. Det har jo været forsøgt. Hundredetusinder af vælgere er utrygge ved de fire gamle partiers forsøg på at indlemme Danmark i fællesmarkedet. Dette folketingsvalg er sandsynligvis reelt den sidste mulighed, vælgerne har for klart og på tilstrækkelig tydelig måde at markere deres modstand eller deres tvivl mod dansk indtræden i fællesmarkedet.

Enhver stemme på retsforbundet er en sikker stemme imod indlemmelse i fællesmarkedet og for bevarelse af Danmarks selvstændighed og frihed, og for et frit samarbejde med de nordiske lande og den øvrige verden.

Enhver stemme på retsforbundet er en sikker stemme imod skatteplyndring, imod jordspekulation, inflation, arbejdsløshed og bolignød. Enhver stemme på retsforbundet er en sikker stemme for sanering af de offentlige udgifter, for skattelettelser, inddragelse af de arbejdsfrie gevinster, prisstabilitet, sikring af fuld beskæftigelse og løsning af boligproblemet.

Vælgerne er lede og kede af blokpolitikens ligegyldige taktiske spil om regeringsmagten. Enhver stemme på retsforbundet er en sikker stemme imod blokpolitikken og for det samarbejdende folkestyre.

Lad Dem ikke skræmme til at tro, at det betyder noget som helst, om socialdemokratiet eller de borgerlige partier danner regering. De ved, at det betyder noget, at vi får en ny politik, der baseret på en klar målsætning fra samfundet gennemfører konstruktive reformer.

Det siges, at Danmarks levestandard vil gå drastisk ned, hvis vi ikke bliver medlem af fællesmarkedet. De ved godt, at dette ikke kan være rigtigt. Tvært imod vil et frihandelsarrangement befordre vor velstand og bevare vor selvstændighed. Lad Dem ikke skræmme til at støtte de partier, der vil have Danmark indlemmet i det fællesmarked, som De med rette er utryg ved.

Venlige sjæle siger, at det er stemmespild at stemme på retsforbundet. Mon ikke der er titusinder af vælgere, der i dag fortryder, at de spildte deres stemme på VKR-partierne? Lad Dem ikke skræmme til at stemme anderledes, end Deres inderste overbevisning siger Dem er ret og rigtigt. Jeg tror, at retsforbundet bliver repræsenteret i det nye folketing.

Vi er ved dette valg tydeligere end nogensinde den tredje mulighed i dansk politik – ja, faktisk vælgernes eneste mulighed.

(Retsforbundet telefonvagt)

Danmarks radio, program I.

Danmarks retsforbund er i aften ved telefonen.

Vi stiller om til studie I, tv-byen.

Jørgen Hornemann: Godaften. Vi byder Dem velkommen til det første af de programmer, vi her under valgkampen skal sende, hvor lytterne har lejlighed til at ringe ind og stille spørgsmål til politikere fra de enkelte partier og på den måde få svar med det samme.

Vi har i aften 3 repræsentanter for Danmarks retsforbund, landsformanden Ib Christensen, Grete Lausen og redaktør Poul Westergaard.

Kjeld Koplev: Vi starter med det første spørgsmål,

Spørger: Jeg ville spørge, om retsforbundet i det hele taget kan pege på en regeringsmulighed efter valget med hensyn til deres afslag til fællesmarkedet?:

Ib Christensen: Landet skal jo regeres, og vi går til valg på det samarbejdende folkestyre. Vi er i øvrigt det eneste parti, der gør det

ganske klart. Vi mener, det må være rigtigt, at de forskellige politiske partier i folketinget er repræsenteret i regeringen i forhold til deres størrelse. Og landet skal jo regeres, så hvis der også efter valget er et flertal i folketinget for indtræden i fællesmarkedet, Ja, så kan vi jo ikke undgå, at der kommer fællesmarkedspartier ind i regeringen – og bør heller ikke undgå det. Men afgørelsen, om Danmark skal i fællesmarkedet eller ikke, den må jo træffes af folketinget efter en fri forhandling.

Spørger: Det, jeg mener, er, at hvis nu der bliver en regeringsmulighed, så retsforbundet får mulighed for at komme ind, vil man da sige ja til et regeringssamarbejde, enten til VKR eller til socialdemokratiet?

Ib Christensen: Retsforbundet vil ikke under nogen omstændigheder indgå på et forpligtende blokpolitisk samarbejde. Vi går til valg mod blokpolitikken, og så vil vi selvfølgelig ikke efter valget gå ind i en regeringsblok.

Vi er i øvrigt også i politisk skarp modstrid med de 4 gamle partier vedrørende markedsproblemerne og vedrørende den økonomiske politik. Men en samarbejdsregering, en magistratsregering, som jeg her har talt om, og som vi går til valg på, hvor partierne samarbejder frit fra sag til sag, og hvor retsforbundet eller andre partier, der er i minoritet, kan få lov til at stå frit i disse spørgsmål, det kan vi godt medvirke til.

Det svarer til det magistratssystem, man f. eks. har i visse større byer herhjemme, og det, man har i Schweiz. Det er ikke en regering, hvor der kræves enstemmighed. En sådan regering kan vi godt indtræde i, men vi vil ikke gå ind i forpligtende blokpolitisk samarbejde efter valget.

Kjeld Koplev: Er det et tilfredsstillende svar?

Spørger: Ja, det må det vel være. Det vil altså sige, at retsforbundet godt vil gå ind i en regering, der støtter fællesmarkedet?

Ib Christensen: Nej. Ikke som parti. Vi vil absolut stemme imod både i regering og i folketing.

Det, vi ønsker, er en anden parlamentarisk skik, sådan at der ikke forlanges enstemmighed mellem de deltagende partier i regeringen om alle mulige ting. Heller ikke i et så væsentligt spørgsmål som fællesmarkedet. Hvis man ikke vil lave en sådan samarbejdsregering,

så går vi ikke ind. Vi vil selvfølgelig med næb og klør modsætte os indtræden i fællesmarkedet.

Spørger: Det er jo sat op som et kardinalpunkt for retsforbundet denne gang, og derfor synes jeg, det er lidt ulogisk, hvis man går ind i et regeringssamarbejde, hvor man ved, at den regering vil føre Danmark ind i fællesmarkedet, at det har den som hovedmål.

Ib Christensen: En sådan regering vil retsforbundet ikke gå ind i.

Spørger: Det vil sige, at man kan gå ud fra, at retsforbundet ikke vil være i en regering efter valget? Der er jo kun de to muligheder.

Ib Christensen: Det er da meget sandsynligt, hvis der kun er de to muligheder efter valget, man taler om: en socialdemokratisk regering eller en VKR-regering. Så vil retsforbundet ikke være i samarbejde med den ene eller den anden blok. Det er helt sikkert.

Kjeld Koplev: Nu har det udartet sig til en diskussion. Ideen var sådan set, at der var mulighed for at rette spørgsmål til Ib Christensen her i udsendelsen. Er der flere spørgsmål?

Spørger: Nej. Det var det primære for mig.

Hans Stephensen: Næste spørger.

Caspersen: Jeg har et spørgsmål om, hvordan retsforbundet vil stille sig efter valget med hensyn til de dyre boliger. Hvordan har De tænkt på, at man skal komme over det problem, så folk ikke kommer til at betale den høje husleje?

Poul Westergaard: Den boligmisere, som vi sidder i i dag, er jo et ældgammelt politisk problem. Det har eksisteret lige siden krigen, og vi må se at komme ud af den misere. Der er for os ingen tvivl, at på et eller andet tidspunkt må vi nødvendigvis havne i et frit boligmarked, hvor udbud og efterspørgsel bestemmer boligens pris. Det, vi ser i dag, er jo, at der er boliger nok, men at prisen er for høj, fordi vi har en masse boligrestriktioner.

Det eneste, vi sådan set er betænkelige ved med hensyn til en frigivelse af boligmarkedet, er jo altså, at vi ikke har en ordentlig ordening på vores jordproblem. I det øjeblik man i dag ville give boligmarkedet frit, ville der nemlig ryge en masse ufortjente penge ned i lommen på grundejeren – og det synes vi ikke er rimeligt. Så ville de fremtidige lejere i byggeriet komme til at betale to gange – således som vi var inde på det i vor udsendelse. Derfor vil vi gerne være med til at normalisere, som man kalder det, boligmarkedet, men

vi vil altså stille visse betingelser, sådan at vi får en retfærdig ordning.

Caspersen: Hvem havde De tænkt Dem skulle kunne praktisere det i flertal i folketinget?

Poul Westergaard: Forud for boligforliget i 1960 – som vi jo altså heldigvis ikke var med i – erklærede alle, der deltog, at de stilede imod et frit boligmarked. Så lavede de bare et fuldstændig fjollet forlig, sådan at vi i dag er meget langt fra at have et frit boligmarked med en ensartet husleje på markedet. Men det må være det endelige mål, at boligforbruget sådan set behandles i samfundet ligesom det øvrige forbrug, og at udbud og efterspørgsel bestemmer prisen. Der er imidlertid en række grundlæggende problemer, vi skal have løst forinden.

Jørgen Hornemann: Var De tilfreds med det svar? Forstod De det?

Caspersen: Ja, jeg forstod det såmænd godt. Men jeg er meget i tvivl om, hvorvidt et sådant udbud og efterspørgsel, hvordan det skal praktiseres, når det hidtil er gået på samme vis. Hvis man ikke ved retsforbundets forsøg kan få en sådan afgørelse igennem ved samarbejde i rigsdagen, hvad vil De så gøre?

Poul Westergaard: Det er klart, at vi skal have et bredt samarbejde om disse ting. Og jeg tror på, at der i dag er bred enighed om, at vi skal stile imod et frit boligmarked. Det har vi også set andre partier lægge op til. Det vil vi støtte, men vi vil altså stille krav om, at vi får en rimelig ordning ud af det, der stiller alle parter i det spil rimeligt. Det krav vil vi stille. Men vi skal ud i en forhandling.

Caspersen: Det vil jeg vente og se resultatet af. Tak for det.

Kjeld Koplev: Næste spørger.

Ole Larsen, Tårnby: Jeg ville blot spørge retsforbundet: Hvis retsforbundet kommer i folketinget efter valget, vil de så arbejde for Kastrup lufthavns flytning til Saltholm? Man har godt nok en principbeslutning om, at den skal flyttes, men man aner ikke, hvornår den skal flyttes, og vi herude i det yderste Amager ligger i en spænding hver dag med hensyn til hvornår der sker noget.

Poul Westergaard: Jeg er i den situation, at jeg selv bor på Amager og en gang imellem har deltaget i debatten ude på Amager om dette lufthavnsproblem.

Jeg har egentlig hele tiden været bange for, at man har kørt selve Saltholmsprojektet helt op i en spids, og at dette ubetingede krav om, at en løsning skal hedde Saltholm med alle de mægtige omkostninger, det fører med sig, i virkeligheden har forhindret, at vi har fået en rimeligere og mere økonomisk overkommelig ordning.

Nu er vi i den situation, at man netop har investeret mange hundrede millioner kroner i en udvidelse af Kastrup lufthavn, fordi man ikke har kunnet gabe over en Saltholmløsning i tide. Og så står vi i den situation, at vi må spørge: Hvornår får vi egentlig en anden løsning? Vi ville gerne, at man på et tidligere tidspunkt – det er selvfølgelig ikke for sent endnu – ganske nøgternt og sagligt havde overvejet, hvilke forskellige muligheder der var for at løse det problem. Saltholm er jo nemlig ikke den eneste løsning – men det er formentlig den dyreste.

Og så må vi sige, at det selvfølgelig er helt uacceptabelt, at man fra statsmagtens side via lufthavnsvæsenet udsætter folk for denne støj. Det skal der selvfølgelig findes en løsning på. Jeg mener bare ikke, at det er nok at sige Saltholm, og jeg tror egentlig, at det har skadet sagen meget, at man har kørt det Saltholms spørgsmål så hårdt op.

Kjeld Koplev: Var det et tilfredsstillende svar?

Ole Larsen: Det vil jeg egentlig ikke sige. Nu siger man godt nok, at man ikke har en rimeligere løsning i sigte, og så snakker man om støjproblemet.

Men det er jo ikke støjproblemet alene, der er et problem for os. Det er også nedstyrtningsfaren. Så sent som for 10 dage siden var der jo en maskine, der styrtede ned i Øresund. Havde vi haft en indflyvningsretning her udefra, hvor havde den så ligget? I en eller anden have herude. Og vi har så sent som i aften hørt i Hamburg om en maskine, der styrtede ned, lige efter at den var startet. Vi har de samme problemer. Det er altså ikke nok, at man begynder at flytte en lufthavn ud på Sydager. Vi vil stadig have de problemer, dog ikke så store på Saltholm.

Poul Westergaard: Jeg er ganske enig med Dem i, at det der er et problem. Det tror jeg i øvrigt også, det vil være, selv om vi kommer til Saltholm. Men også det må jo tælle med i overvejelserne. Jeg mener ikke, dette spørgsmål skal afgøres udelukkende på økonomi. Jeg siger bare, at spørgsmålet om et få flyene ud fra de tæt bebyggede områder både med støjplage og nedstyrtningsfare, den

mulighed er der jo, hvad enten man nu diskuterer Saltholm eller Sydamager.

Ole Larsen: Jeg forstår svaret på den måde, at man her fra retsforbundets side simpelthen siger: Vi må vente, til vi finder en løsning, der er mere acceptabel, og at man ikke ser Saltholm som nogen løsning.

Poul Westergaard: Vi vil ikke sige, at Saltholm er løsning, for alt tyder jo på, at det projekt simpelthen er et prestigeprojekt for en række københavnske borgmestre. Det tager jeg ikke i betænkning at sige ved denne lejlighed. Sådan har det alle dage taget sig ud for mig. Det er vel også derfor, vi ikke har fået lov til at diskutere alle de andre mulige løsninger, der har været, på et bare nogenlunde sagligt økonomisk grundlag, menneskeligt grundlag osv.

Kjeld Koplev: Tror De vi kommer det nærmere?

Oæ Larsen: Nej, jeg tror ikke, vi kommer det nærmere. Jeg siger tak for det.

Kjeld Koplev: Næste spørger.

Nordal Andersen: Mit spørgsmål er til landsformand Ib Christensen: Hvor mange stemmer skal der til, for at vi undgår at komme i fællesmarkedet – samlet mellem SF, VS, retsforbundet og de partier, der i øvrigt stemmer imod? Jeg tror, der er mange mennesker i Danmark, der ønsker at vide, hvor mange stemmer det ved valget denne gang faktisk drejer sig om for at undgå at komme i fællesmarkedet. Jeg tror nemlig ikke, folkeafstemningen vil kunne gøre det.

Ib Christensen: Jeg er ganske enig med Dem i at folkeafstemningen ikke er tilstrækkelig. De vælgere, der tror, at de kan nøjes med at tage stilling til den tid eller undlade at stemme på de partier, der klart går imod indtræden i fællesmarkedet, kan let komme til at snyde sig selv ganske forfærdeligt.

Jeg tror, at hvis de partier, som klart og tydeligt går imod dansk medlemskab af fællesmarkedet, får en meget betydelig fremgang, så vil det sætte skred, stærkere skred i socialdemokratiet og det radikale venstre. Det vil det derimod ikke i så høj grad gøre, hvis bare nogle enkelte fællesmarkedsmodstandere får nogle pæne personlige stemmetal inden for de pågældende partier. Selv om det selvfølgelig ville være den sikreste vej, så tror jeg ikke, at det i og for sig er

nødvendigt, at de pågældende partier, som er imod, får flertal. Hvis bare det flertal, der nu er, bliver reduceret ganske væsentligt, så tror jeg, der vil ske et skred, der gør, at man ændrer markedspolitik, således som retsforbundet har ønsket det og som vi har foreslået det. Jeg tør ikke lægge mig fast på et bestemt tal, kun sige, at en meget væsentlig fremgang vil nok også være forudsætningen.

Nordal Andersen: Hvis retsforbundet, SF, VS og kommunisterne tilsammen får 30 mandater, er det nok?

Ib Christensen: 30 mandater er jo et nøgletal, kan man sige, for det vil betyde, at der ikke længere er 5/6 flertal – jo, det er der lige, men hvis vi så siger 31, så er der i hvert fald under 5/6 flertal, og det vil sige, at den folkeafstemning, som man lovede os, og som jeg da også går ud fra kommer, at den vil være stensikker, hvis flertallet altså ønsker at opretholde Danmarks ansøgning om medlemskab til EEC.

Under alle omstændigheder vil det være en stor betryggelse, at man når over 1/6 af folketingets medlemmer for de partier, der er imod medlemskab, det er helt sikkert.

Nordal Andersen: Vil det også sige, at selv om der er 31 mandater, som stemmer imod ved den behandling i folketinget, så vil der alligevel komme en folkeafstemning, som vil være bindende?

Ib Christensen: Ja, så vil der komme en bindende folkeafstemning under forudsætning af, at folketingsflertallet, at regeringen opretholder forslaget om indtræden i fællesmarkedet.

Nordal Andersen: Tak skal De have. Vi håber på 31 mandater.

Ib Christensen: Det gør vi. Tak fordi De ringede, farvel.

Kjeld Koplev: Næste spørger.

Henriksen: God aften. Mit navn er Henriksen. Jeg har et økonomisk spørgsmål om jordrente.

Det blev nævnt i fjernsynsudsendelsen lidt tidligere på aftenen, at man skulle se at få klaret en hel masse ved jordrenten, så pengene gik i det offentliges lommer i stedet for i privatkapitalisternes lommer. Man nævnte noget med en vurderingssum på – jeg tror, det var 80 milliarder – og så talte man om en jordrente-indtægt på en halv snes milliarder kr. Var det ikke rigtigt husket?

Ib Christensen: Det, jeg nævnte var, at jordværdierne i 1969 blev vurderet til 67 milliarder kr., og at jeg antog, at det i dag vist ville være realistisk at sige, at handelsværdierne i dag er ca. 80 milliarder

kr. Hvis vi så antager, at jordrenten svarer til 10-11-12 pct. af det, svarende til en markedsrente, så vil jeg sige omkring en 8-10 milliarder kr. Jeg understregede dog meget kraftigt i udsendelsen – og vil også gerne gøre det over for Dem – at det selvfølgelig er en meget løs beregning. Ingen kan jo i virkeligheden med sikkerhed sige, hvordan det kommer til at ligge, da værdierne jo er meget oppustede på forventet inflations- og spekulationsgevinst. Men så meget er i hvert fald sikkert, at det vil være realistisk at regne med omkring 10 milliarder kr. eller mere.

Henriksen: Det var sådan set nærmest procenttallet. Det vil altså sige, vi kom til noget i retning af 11-12 pct. eller sådan noget?

Ib Christensen: Ja, en 10 pct. eller deromkring.

Henriksen: Så lad os sige 10 pct. Men det var altså ting, som man var interesseret i at få ind i det offentlige? Men nu lad os sige, at en mand for nylig har købt en grund, f.eks. en eller anden grund i omegnen af Hillerød – jeg ved, de sælges til en 100.000 kr. Han har altså købt, og skal betale de her 10-11 pct. i normal markedsrente, hvis han ikke har pengene kontant. Hvordan har retsforbundet så tænkt sig denne afløsning?

Vil man købe grunden, vil man ekspropriere eller hvordan?

For vi skal jo på en eller anden måde have det over til det offentlige, for at det offentlige kan få jordrenten. Det, der er mit hovedspørgsmål, er: Hvordan vil man klare denne afløsning?

For man har vel ikke de 80 milliarder kr., så man lige kan købe det til den pris?

Ib Christensen: Nej, nu skal De høre.

Retsforbundets landsmøde vedtog i fjor et jordlovs- og grundskyldsaftsnit i sit arbejdsprogram, der skitserer, hvordan retsforbundet mener, man kan løse problemet. Det kan løses på flere måder. Det, retsforbundets landsmøde vedtog, var, at vi først og fremmest skal se at få fat i de kommende jordværdistigninger. Det, det drejer sig om, er jo, at forhindre spekulation i de fremtidige værdistigninger. Det er jo det, der betyder noget, når jordværdierne fordobles i løbet af bare en 4-5 årig periode. Derfor siger vi: Lad os inddrage renten af de kommende jordværdistigninger, den fulde jordrente af dem, så skader man ikke dem, der i øjeblikket har etableret sig og i de allerseneste år etableret sig til de meget høje opskruede ejendomspriser. Man får sikkerhed for, at den fremtidige

spekulationsmulighed vil være elimineret, fordi man inddrager den fulde jordrente af stigningerne. Og som sagt, når jordværdierne fordobles i løbet af bare en 4-5 årig periode, så er det klart, at det i løbet af få år vil give meget store beløb i de offentlige kasser, uden at man vil træde dem for nær, som har etableret sig på det høje jordprisniveau her i de senere år.

Henriksen: Den opstilling forstår jeg godt. Nu må man jo huske, at hvis det drejer sig om en parcelhusgrund – nu taler jeg kun om grunden, ikke om huset for ligesom at gøre det nemmere – så får man sådan set ikke noget, før man sælger den på et eller andet tidspunkt. Og skal man betale renten, så vil det altså sige, at så skal man altså også betale en halv snes procent af den værdistigning, som kommer på. Hvor skal man nu få de penge fra som ejer af grunden?

Ib Christensen: Nu er det jo Dem, der spørger, men jeg kunne i og for sig godt have lyst til at stille et modspørgsmål: Hvor får De penge fra til at betale deres indkomstskat til kommunen f.eks.?

Vi skal jo have dækket de offentlige udgifter, og vi foreslår her grundrentens inddragelse som den naturligste og primære indtægtskilde for det offentlige, fordi det her drejer sig om værdier, der er skabt af samfundets vækst og af udviklingen i befolkningstilvæksten – vel standens udvikling i det hele taget, efterspørgslen efter jord.

De penge, man ikke får ind ved at undlade at opkræve jordrenten, Ja, dem må man så hente gennem direkte og indirekte skatter, og det er ikke særlig retfærdigt at ramme lønindtægter så hårdt, som man rammer dem i dag. Man kunne sige: Hvor får man penge fra til at betale sin indkomstskat?

Henriksen: Det er rigtigt, men dem får man jo i indkomsten. Det er det samme med pensionisterne, der betaler skatter for ejendom. De har jo ikke pengene, men bliver beskattet af en fiktiv indkomst, som de ikke får i kroner og øre. Det er det samme her. Vi får ikke værdien af grunden i kroner og øre, før vi engang sælger.

Kjeld Koplev: Hr. Henriksen, vi kan sådan set ikke have Dem til at diskutere med hr. Ib Christensen. De får lov til at stille spørgsmål.

Henrik sen: Jeg må erklære mig tilfreds med svaret så.

Ib Christensen: Jeg kunne da godt have lyst til lige at svare. De må jo huske på, at man kan trække renter af sin gæld fra på ejendomsskemaet, og så vil det også være rimeligt, at man

opererer med begrebet lejeværdi. Det er jo i og for sig tanken i det.

Endelig må De også tænke på, at selv om man først får pengene i hånden, når man sælger, så er det dog sådan, at man kan stifte gæld i ejendommen og belåne disse værdier.

Hans Stephensen: Næste spørger.

Madsen: Det, jeg vil spørge om, er: Vi gamle, der har bygget for så lang tid siden og har fået huset betalt ned, vi bliver jo nu flået, fordi vi skal betale en stor husleje til os selv, takket være boligsikringen.

Ib Christensen: Det drejer sig altså om, at De har betalt gælden ud på Deres hus?

Madsen: Ja, sådan omtrent da.

Ib Christensen: Der er jo i lovgivningen en mulighed for pensionister for at få konverteret den skatteansættelse, den grundværdiansættelse, De får, den grundskyld, De får pålagt, til en prioritet i jorden, således at man i stedet for at svare denne grundskyld – som jeg godt kan se i visse situationer kan være ret belastende for en pensionist med en ret lav indkomst – kan få det omdannet til en offentlig prioritet, således at pengene først falder den dag, ejendommen bliver solgt eller overtaget af arvinger.

Den lov går vi ind for bliver bevaret, for vi synes, den er rimelig. Vi ønsker jo ikke at jage folk fra hus og hjem. Derfor synes vi, det er en rimelig lov, og den kan jo i og for sig løse problemet.

Hans Stephensen: Mener De selv, hr. Madsen, at det er rimeligt.

Madsen: Nej, det mener jeg slet ikke er rimeligt, for en mand kan lige så godt bygge i dag, som vi kunne dengang.

Det samme gør sig jo også gældende – vi er det eneste land i verden, der har det fjolledede system – når vi lægger krone på krone for så, når vi bliver gamle, at få at vide: dem skal vi have alle sammen. Du må ingenting have. Det er en fjollet ordning. Der er jo intet andet land i verden, der har den.

Når vi har betalt vor skat år efter år efter det beløb, vi har tjent, så skulle resten have lov til at være vort eget. Men det er jo ikke lovligt.

Hans Stephensen: Jeg ved ikke: skal vi tage det som en kommentar til spørgsmålet. Jeg tror, vi skal vælge at tage det som en kommentar. Mener De, at De fik svar på det første, De spurgte Ib Christensen om?

Madsen: Ja, det gjorde jeg for så vidt, men den lov kender jeg jo. Det er en gammel lov, men der er et problem, for så skal man have det konverteret hvert år. Jeg kan gå ned og hente pengene på kommunekontoret, og så gå ind og betale dem ad den anden dør. Så bliver det tinglyst på ejendommen. ...

Hans Stephensen: Jeg kan forstå på det, at De ikke kan hvile Deres hoved til retsforbundet efter at have fået det svar fra Ib Christensen?

Ib Christensen: Jeg vil da lige sige, at jeg ikke er bekendt med, at Danmark er det eneste land i verden, der har den ordning.

Madsen: Prøv lige at undersøge det.

Ib Christensen: Ja, det skal jeg undersøge.

Madsen: Jeg tror ikke, at der er mange, der har det sådan. Jeg har lige været i Amerika. Når de har betalt deres skat, så må de med det, de har til overs, smide det ud af vinduet, gemme det i deres skuffer, sætte det i banken, eller hvad de vil. Det rager ikke staten.

Hans Steffensen: Det må være dejligt.

Madsen: Ja, det er det nemlig. Det er det eneste rigtige, så får de nemlig nogen til at spare op.

Hans Steffensen: Det er fuldstændig rigtigt. Vi er glade for at høre Deres synspunkt.

Madsen: Det er nemlig det, der er det centrale i det hele. De står og skriger og råber: spar op, spar op, spar op, men de tager hver. ... Jeg har en indtægt på 865 kr., fordi vi var så dumme at låne vor dreng 12.000 kr. Han skulle bygge hus. Han havde selv 45.000 kr.

Hans Steffensen: Ved De hvad, der er en hel masse, der står parat til at ringe hertil. Det var mægtig hyggeligt at høre fra Dem

Madsen: Det kostede 1.000 kr. -1.000 kr. for at få 800 kr. rente af de penge.

Hans Steffensen: Nu skal De høre. Jeg tror, De skal ringe til Ib Christensen i morgen og få Dem en rigtig god snak med ham. Jeg er bange for, at vi er nødt til at lade de andre komme til.

Madsen: Ja, men jeg skal nok også holde op. Men det er det største cirkus, der findes.

Hans Steffensen: Og ikke det bedste cirkus, kan jeg forstå De synes. I hvert fald tak fordi De ringede.

Kjeld Koplev: Den næste er klar på linjen.

Werner Kaalund: Det er et spørgsmål angående vor økonomiske politik herhjemme, i særdeleshed kreditstramningen. Kreditstramningen virker i dag på den måde, at ingen kan investere penge hverken i arbejdspladser eller til videre drift af en virksomhed, eller hvad det nu kan være. Dermed mener jeg: kan man ikke få løsnest for kreditpolitikken, således at der til erhvervsmæssige ting kan ydes lån fra banken?

Jeg kan lige nævne videre, at hvis man i dag vil have penge, selv om man driver f. eks. en eksportvirksomhed eller en virksomhed, der arbejder inden for landets grænser, så skal man gå til vekselererfirmaer eller gå i købekontrakter, eller hvad det nu skal være til 20 pct. eller 24 pct. rente i stedet for at det administreres over banken, hvor renten er normal. Det kan ikke være rigtigt. Jeg har f. eks. en kunde, der de sidste 4 år har lavet en omsætning stigende fra 1 mio. kr. til i år ca. 30 mio. kr., hvoraf de 95 pct. er eksport. Den mand er ikke i stand til at få spor kassekredit eller sådan noget.

Kjeld Koplev: Hvad er Deres spørgsmål?

Werner Kaalund: Det er: Kan kreditstramningen ikke laves således, at der er åbent for penge til erhverv?

Poul Westergaard: Ved De hvad, vi sidder lige midt i akkurat de problemer, som jeg synes vi var inde på i vor udsendelse, nemlig problemet om, hvor de penge bliver af, som folk, der vil investere i produktion og virksomheder, eksport og beskæftigelse, skal bruge.

Det er lige akkurat det, der er sagen; og det gælder også lidt for boligområdet, som vi også var inde på.

Det er jo i virkeligheden sådan. Jeg har da set mange eksempler på, at for de folk, der sidder med en ejendom, som de har haft i nogle år, er der ingen problemer med at skaffe penge. De har jo den pantsikkerhed, der er nødvendig i den faste ejendom. Men hvis man møder med en god uddannelse, et par gode næver og et godt hoved og vil starte en virksomhed et eller andet sted, men ikke har en fast ejendom, som man kan stille ind som kaution for et lån i en bank eller andre steder, så får man ikke en krone. Det er den der skævhed, at pengene suges derhen, hvor der er sikkerhed i jord og fast ejendom, medens de folk, der bare står og skal bruge dem til en fornuftig samfundsproduktion, ingen penge kan få.

Når vi nu sidder i kreditstrammingsproblemer, så kan vi selvfølgelig godt diskutere, om den ene form for kreditstramning er mere rimelig end den anden, men vi er jo altså midt i en mægtig suppedas i hele vort økonomiske system, og jeg kan såmænd ikke sige, om jeg kan lappe på den ene måde eller på den anden måde på det kreditsystem, vi har. Jeg tror, vi skal helt ned til ondets rod, som vi kalder det, i hele vort økonomiske system, for pengene forsvinder de forkerte steder hen.

Werner Kaalund: Jeg vil godt lige spørge: Hvad vil retsforbundet gøre ved den kreditstrammingspolitik, der ligger? Vil retsforbundet, hvis de kom ind i regeringen, forsøge at åbne for penge til erhvervene?

Poul Westergaard: Vi vil prøve efter de retningslinjer, vi har været inde på på forskellige tidspunkter i aften, at tilrettelægge en økonomisk politik i samfundet, som giver mulighed for, at vi overhovedet kan fjerne disse forskellige restriktioner på pengemarkedet, på erhvervsmarkedet, på lånemarkedet, som vi har i dag.

Det er vort mål. Det er der, vi må tage fat i det grundlæggende. Det nytter ikke noget at blive ved at lappe, sådan som de andre har gjort i mange år.

Ib Christensen: Jeg vil da gerne understrege, at når man mangler kapital, så hænger det jo sammen med, dels at opsparingen går ned på grund af den hårde beskatning, dels at den ledige kapital, der er sparsom i forhold til behovet, ledes til uproduktive investeringer i jord og fast ejendom. Det er derfor, det er i alle erhvervsaktive borgeres interesse – og i erhvervslivets interesse – at få stoppet jord- og ejendomsspekulationen. Derved kan man lede den nyttige kapital ind til produktive erhvervsmaessige investeringer.

Werner Kaalund: Deri er vi enige. Jeg mener bare en ting: Hvis man skal tage ved ondets rod, kan der gå lang tid, men det er nu, vi har brug for det, det er nu, vi er ude i en krise, det er nu, der er arbejdsløse osv. Vil man åbne, således at der kan investeres i arbejdspladser og sættes større produktion i sving?

Poul Westergaard: Jeg vil give Dem ret så langt, at det er det, der tiltrænges, og derfor må man i den øjeblikkelige situation først og fremmest føre en økonomisk politik og økonomiske foranstaltninger, der gør, at lettelsen først sker på det pengepolitiske område.

Kjeld Koplev: Var det et tilfredsstillende svar?

Werner Kaalund: Det var et tilfredsstillende svar.

Hans Steffensen: Næste spørger.

Nybo: God aften. De taler med forretningsfører Nybo, Ringsted. Jeg har nogle problemer vedrørende narkotika. Jeg synes ikke rigtig, at noget af partierne har taget det op, og jeg kunne godt tænke mig at høre retsforbundets mening om den sag.

Agter man i retsforbundet at gå ind for strengere straffe for narkoforhandlerne, således at man eventuelt sidestiller straffen med rovmord?

For at sætte det helt på spidsen: så vidt jeg har forstået, så udbetaler man f. eks. i øjeblikket i København socialhjælp til unge mennesker på en 1.100-1.200 kr. om måneden, fordi de er narkomaner, og det synes jeg er lidt forkert over for folkepensionister, der kun får 800 kr.

Hans Steffensen: Spørgsmålet er alt så, om man vil have skærpet straffen for narkotikamisbrug?

Nybo: Ja, det er korrekt.

Poul Westergaard: Her er vi inde i et frygteligt problem, hvor vi skal passe på ikke at gøre tingene alt for firkantede. Det, der hedder ulovlig narkohandel, hvor folk lever af andres ulykke og tjener fede penge på det, skal vi knageme have sat en stopper for. Det er vi fuldstændig enige om.

Noget andet er så, at vi nok ikke skal gå rundt og tro, at vi løser disse mægtige sociale problemer ved bare at skærpe straffereglerne rundt omkring. Det er et meget, meget mere udviklet problemkompleks, hver ikke alene samfundsmæssige forhold, men også den måde, vi forholder os til hinanden på som mennesker spiller en rolle. Hvad er det for noget, der driver folk ud i isolation og fremmedgørelse, hvor de må isolere sig i små grupper? Hvad er det for nogle boligforhold, der gør, at de ikke kan trives med familien derhjemme? Det er da politiske problemer, men det har også noget at gøre med, hvordan vi forholder os til hinanden?

Hans Steffensen: Der kommer vi også ind på noget af humanfilosofien omkring både strafferetspleje og alt muligt. Er De tilfreds med svaret? De får altså ikke retsforbundet til at gå med til at idømme folk, om jeg så må sige, rovmordsstraffe for narkotika. Det

var Deres spørgsmål. De fik ikke retsforbundet til det, men De skal have tak fordi De ringede.

Nybo: Jeg har en ting mere.

Jeg synes faktisk, vi efterhånden er alt for blødsødne herhjemme med vores lovparagraffer og retsforhold. Man kan tage sådan noget som Nyborg Statsfængsel, hvor fangerne for nylig gik i strejke fordi bøfferne er for små. Der var også hende den farlige kvindelige bankrøverske, der fik fri i 8 timer og så stak af. Vi er faktisk for langt ude. Jeg tror, folk i udlandet synes, det er noget mærkeligt noget, at farlige forbrydere i et statsfængsel kan tillade sig at strejke, fordi bøfferne er for små, Det er noget helt, helt forkert efterhånden. Vi er alt for blødsødne. Derfor mener jeg, og jeg vil spørge retsforbundet direkte: Hvad agter man fra retsforbundets side at gøre ved den stigende vold og kriminalitet, der efterhånden hersker i Danmark i dag? Kan man evt. løse politiet fra nogle af de ikke-politimæssige opgaver, således at de får mere tid til at tage sig af de forbrydere, der render rundt på gader og veje i øjeblikket?

Ib Christensen: Det sidste er vi helt enig med Dem i. Det tiltrænges i høj grad, at politiet bliver lettet for en masse af de administrative opgaver, det har i dag.

Men jeg vil gerne understrege, at for retsforbundet er den personlige frihed i den grad afgørende, at vi går imod fængselsstraffen i princippet, undtagen hvor der er tale om, at folk er farlige for deres omgivelser eller for sig selv. Hvis det er tilfældet, så er fængselsstraffen relevant. Men det har jo desværre vist sig, at fængselsstraffen ikke favner resocialiseringen, og at tilbagefaldsprocenten er uhyggelig høj, og at man derfor må prøve at finde andre former for gengældelse eller straf.

Derfor har vi et retsreform udvalg siddende med at udarbejde en betænkning for, hvordan samfundets sanktioner kan ændres, således at vi siger: den, der gør en forbrydelse, øver skade på andre eller hvad det nu er, tyveri eller hvad det er, skal yde kompensation for den skade, han påfører ofret. Han skal altså betale tilbage.

Det har vi jo ikke engang i dag. Man kan få fængselsstraf og lignende for tyveri, men hvis man skal erstatte det, man har stjålet, så skal der næsten et privat søgsmål til. Vi siger, at der er meget mere pædagogik i – og det er i øvrigt langt billigere for samfundet og langt

mere forebyggende – at anvende et sådant sanktionssystem i stedet for de meget hårde repressive metoder.

Hans Steffensen: Må vi sige, at De er tilfreds med det svar?

Nybo: Ja, det må jeg være så.

Hans Steffensen: Næste spørger.

Vorsdal: De taler med Vorsdal, Vanløse. Jeg hørte retsforbundets udsendelse kl. 19 i aften på program 1, og jeg tror ikke, jeg hørte forkert, men skulle jeg have hørt nok forkert, så vil det blive rettet nu.

Det forekommer mig, at det blev sagt – da formanden, hr. Ib Christensen havde ordet; der var tale om EEC selvfølgelig – at man måtte faktisk nu ved det kommende valg være klar over, at hvis man var i tvivl eller var modstander af EEC, så burde man stemme på bl. a. selvfølgelig retsforbundet, fordi det altså ganske simpelt ved folkeafstemningen var for sent at stemme.

Jørgen Hornemann: Hvad er Deres spørgsmål?

Vorsdal: Mit spørgsmål er, hvad Ib Christensen mente med, at det var for sent først at tage stilling ved folkeafstemningen?

Ib Christensen: Jeg mener, at hvis man er modstander eller bare i tvivl, så er jeg ængstelig for, at det vil være for sent at markere sin modstand eller tvivl til folkeafstemningen, for jeg er overbevist om, at det, der vil betyde noget er, hvordan det nye folketing bliver sammensat, det folketing som i givet fald skulle føre Danmark ind i fællesmarkedet. Det vil betyde kolossalt meget, tror jeg, for socialdemokratiets holdning og for det radikale venstres holdning, hvis de partier, der er modstandere af dansk medlemskab af EEC, bliver meget, meget kraftigt styrket ved folketingsvalget. Derved kan det altså ændre hele vores markeds politik, hvis folketingsvalget får det udslag.

Hvis derimod de pågældende partier, inkl. retsforbundet ikke får den vælgermæssige styrke, som skal til – og som vi i øvrigt forventer, at vi får – ja, så er det sandsynligt, at de 4 gamle partier vil betragte folketingsvalget som en bekræftelse af deres markeds politik, så vil de gennemføre til slutning. Så vil de gennemtrumfe folkeafstemning, måske efter en meget, meget hård kampagne – de råder jo over en masse medier, dagspressen og lign. Derfor siger jeg: Det kan blive for sent, hvis man slår sig til tåls med, at man kan

markere sin tvivl eller modstand til folkeafstemningen. Og når jeg siger også "tvivl", ikke bare "modstand", så er det, fordi beslutningen er uigenkaldelig.

Vorsdal: Ja, det forstår jeg.

Jørgen Hornemann: Det var et både klart og langt svar, De fik der. Er De tilfreds med det?

Vorsdal: Ja, jeg skal jo være tilfreds.

Jørgen Hornemann: Næste spørger.

Spørger: Jeg bor i Roskilde, og jeg har bragt i erfaring, at man bruger ca. 170.000 kr. om året for at køre lille Peter og store Søren, skal vi sige, fra sådan 500 m op til 1 km i skole, enkeltvis 1 og 2 drenge eller piger ad gangen. Og det bliver vognmændene og chaufførerne meget fortrydelige over, og jeg er så sandelig fortrydelig over, at man smider med samfundets penge på en sådan måde.

Jørgen Hornemann: Nu var der jo nærmest en kommentar fra Deres side, at De er gal over, at man bruger penge på skolebørns kørsel, men ligger deri et spørgsmål om, hvorvidt retsforbundet går imod den slags?

Spørger: Ja, jeg har også i dag fået at vide, at man nu skal til at transportere f.eks. fodboldspillere, sådan at fodboldspillerne betaler 2 kr. forstår De, og så betaler kommunen resten. Der er snart ikke grænser for, hvor meget man skal transportere, og hvor meget det offentlige sløser. Men vi skal spare, og vi skal spare. Det får vi altid at vide, fra morgen til aften.

Poul Westergaard: Jeg synes, det har været et tema i alt, hvad vi har sagt i aften, at selvfølgelig skal det offentlige spare.

Nu nævner De nogle konkrete eksempler nede fra Roskilde. Jeg har jo ikke skygge af chance for at vurdere. ...

Spørgeren: Det har De ikke, men det er ikke alene her fra Roskilde by. Sådan er det over hele landet.

Poul Westergaard: Man lavede jo for nogle år siden en centralisering af skolevirksomheden rundt omkring, hvor man nedlagde de små kommuneskoler, og så lavede man en centralskole og sådan noget, og så var der virkelig mange børn, der fik langt til arbejdet. Der var også nogle, der måtte ud på nogle frygteligt trafikerede veje for at komme til skole, og jeg synes, at det under de

omstændigheder må være rimeligt at sørge for, at børnene også kan komme sikkert i skole.

Spørgeren: Ja, men er det rimeligt, at man f.eks. skal køres fra den ene ende af gaden til den anden? Og når det drejer sig om børn, der er 10-12 år, er det så rimeligt?

Poul Westergaard: Hvis det er sådan, som De siger det, så synes jeg godt nok, det lyder mærkeligt, men det har jeg lidt svært ved. ...

Jørgen Hornemann: Så fik De svar på, om det var rimeligt eller ej i hr. Westergaards øjne. De skal have tak, fordi De ringede.

Kjeld Koplev: Næste spørger.

Bagermester Holst: Nu ved sidste valg fik vi jo forhøjet momsen – det var venstre særlig ivrig efter. Jeg vil spørge: vil retsforbundet være med til at være modstander af, at vi ikke kommer højere op end de 15 pct.? Venstre har bl.a. en landbrugsminister, der farer land og rige rundt og regner med, at kommer vi op på 20-25, så klarer det sig altsammen. Så har vi også fået mere i skatter.

Kjeld Koplev: Spørgsmålet er altså til Ib Christensen: Skal vi have forhøjet momsen efter valget, hvis retsforbundet får nogen indflydelse på det?

Bagermester Holst: Ja, bibehold den, vi har - kæmpe for, at vi ikke kommer højere op?

Ib Christensen: Retsforbundet vil under ingen omstændigheder medvirke til en forhøjelse af momsen.

Vi har i den aktuelle situation fundet det rigtigst først og fremmest at arbejde med nedsættelse af de personlige indkomstskatter, men vi vil selvfølgelig ikke gå momsvejen – ikke tale om.

Kjeld Koplev: Det var et helt klart svar på det spørgsmål. De havde et spørgsmål til?

Bagermester Holst: Venstre brugte dengang – nu er det venstre, fordi jeg er venstremand, og nu tænker jeg på, at retsforbundet skal have mit kryds, jeg er nemlig meget fornærmet over, at det ikke kom frem. De brugte som valgflæsk, at alle og enhver skulle være medlem af ATP, fordi der ville være mange, der ville være faldet ud af arbejderrækkerne, altså over for arbejdsgiverside, og så skulle de også nyde godt af det, når de blev 67 år, fordi de var danske statsborgere og betalte skat. Og nu i øjeblikket – det ved De udmærket – har vi kridtede vinduer, rullegardinerne nede, og en

uhyre masse af mellemhåndværkere op, industridrivende bliver drevet ud i: hvad skal vi lave? De tænker også på de 67 år. Der var noget, som de brugte, men det har de helt syltet.

Kjeld Koplev: Hvad er Deres spørgsmål i den anledning?

Bagermester Holst: Det er: Vil retsforbundet gå ind for, at det bliver lige for alle, at vi får ATP?

Ib Christensen: Retsforbundet modsatte sig i sin tid - eller vendte sig imod - indførelsen af ATP ud fra den begrundelse, at vi mente, det måtte være et aftaleanliggende mellem arbejdsmarkedets parter. Derfor er vi imod helhedsløsningen, som jo indebar indførelsen af ATP. Vi mener, at løn- og overenskomstforhold må være det private arbejdsmarkeds eget private ansvar. Det må de aftale indbyrdes og eventuelt om nødvendigt have konflikt om. Men i hvert fald, det må være et anliggende, som er det offentlige, lovgivningsmagten, fuldstændig uvedkommende. Der for var vi meget imod, at man gennemførte ATP, der tvangsindrullerede en lang række lønmodtagere i det system.

Vi er i det hele taget imod de pensionsoverbygninger. Vi mener, at vi skal have den fulde folkepension – den skal ingen antaste – men hvad folk derudover vil sikre sig, lønmodtagere eller selvstændige nærings drivende, det må være deres eget anliggende.

Kjeld Koplev: Jeg håber, at De synes, det var et lige så klart svar, som jeg synes.

Bagermester Holst: Ja, det kan vi godt sige.

Hans Steffensen: Næste spørger.

Malermester Skov Andersen, Fåborg: Jeg læser mit spørgsmål direkte: Hvordan stiller retsforbundet sig til en udvidet sygelønsordning, der dækker de mindre selverhvervende inden for håndværk, handel, industri og landbrug?

I øjeblikket er vi pålagt store byrder både fra stat, kommune og arbejdsorganisationer, med moms, kildeskat, ATP, sygeløn osv., men ved langvarig sygdom er mange tvunget til at gå fra hus og hjem fordi vi ikke kan få samme hjælp som vore ansatte.

Ib Christensen: Vi er opmærksomme på det problem, som rammer mange selvstændige næringsdrivende. Vi siger i vores arbejdsprogram, at sygehjælp og lignende er kommunale forsorgs opgaver, og deri ligger ganske klart, at det er noget, som i lige høj

grad må dække både selvstændige næringsdrivende og lønmodtagere ind. Vi anser det simpelt hen for en kommunal opgave, for en offentlig opgave at sikre folk under sygdom – også den gruppe, De nævner der, og som i dag faktisk er meget, meget hårdt stillet i tilfælde af sygdom. Det må være sådan, at vi har tryghedssikring, et tryghedsnet, der rammer alle, der under en eller anden form kommer i behov derfor. Det er da også det, vore socialpolitiske tanker går ud på.

Jeg kan altså besvare Deres spørgsmål bekræftende.

Hans Steffensen: Det var lige så klart, som Deres spørgsmål var formuleret.

Malermester Skov Andersen: Ja, tak. Det glæder mig meget, at De ser klart på det.

Hans Steffensen: Tak fordi De ringede.

Kjeld Koplev: Næste spørger.

Henning Hansen, Hillerød: Jeg har forstået, at retsforbundet er imod gratisprincippet, og derfor vil jeg gerne spørge: Hvordan vil det gå med børnetilskuddene i det øjeblik, retsforbundet får magt som agt?

Grete Lausen: Her er en mulighed for mig for at komme til. Retsforbundet har jo lavet et socialpolitisk udspil, og det bygger på principper, der i væsentlig grad bryder med det, man hidtil har lagt til grund i sociallovsivningen.

Med hensyn til børnetilskuddene kan jeg sige, at det er noget væsentligt, at man ønsker at bibeholde børnetilskuddene. Vi ser det måske på en lidt anden led, idet vi godt kunne ønske os, at det blev kaldt noget andet. Vi mener, at det, man der giver børnene som deres helt elementære ret, det er deres ret til afkastning af vores fælles jordværdi er.

Vi har taget under overvejelse – i er kendelse af, at man nu ved, at unge bliver tidligere modne, end de gjorde for et par menneskealder siden – om man skulle nedsætte den personlige myndighedsalder – altså den alder, hvor et menneske selv må bestemme, hvor det vil opholde sig – fra 18 til 16 år, og der ud fra er vi også gået ind for, at efter det fyldte 16. år bør disse tilskud udbetales til barnet – ja, barnet er sådan set et forkert udtryk, jeg vil hellere sige, til den person, der er fyldt 16 år, til fri disposition.

Kjeld Koplev: Var det et klart svar på Deres spørgsmål?

Henning Hansen, Hillerød: Ja, og jeg har lige et enkelt spørgsmål til.

Med hensyn til værdistigningen på jord og ejendomme ville man jo hindre den. Jeg vil godt spørge, hvordan man rent praktisk vil bære sig ad med det. Er det ved den næste almindelige vurdering? Er det ved salg af huset? Er det ved optagelse af nye prioriteter? Eller hvordan vil det gå for sig?

Keld Koplev: Ib Christensen har svaret på det, men vi kan tage det en gang til i Poul Westergaards version.

Poul Westergaard: Det er jo et indviklet lovteknisk spørgsmål. Der er en frygtelig masse hensyn at tage.

Det, vi har været enige om, er, at vi skal have fat i de fremtidige stigninger gennem en afgift, der simpelthen vurderes på jorden. Altså: hvad er jorden mere værd i brug næste år, end den var i år? Den nærmere teknik er vist for indviklet, ikke?

Henning Hansen, Hillerød: Jo, Jeg tror, det er i orden.

Kjeld Koplev: Jeg siger tak til Dem og tak til Poul Westergaard.

Hans Steffensen: Næste spørger er.

Søren Mandrup, Fensmark ved Næstved: Det drejer sig om folkepensionisterne. De har en mulighed for at få deres folkepension i dag, men de har faktisk ingen mulighed for at tjene ekstra penge ved siden af. Vi snakker om, at vi mangler arbejdskraft, men vi har arbejdsløse, og vi har store udgifter ved at holde folkepensionisterne beskæftiget i dag. Hvorfor kan man ikke gøre det, at man siger, at folkepensionen er skattefri og at alt, hvad en folkepensionist evt. kan tjene ved siden af ved en eller anden form for arbejde, så beskattes på lige fod med alle andre? på den måde får folkepensionisterne simpelt hen en mulighed for stadigvæk at have kontakt med erhvervslivet, for at tjene nogle penge og for at betale de udgifter, de ellers har, således at man ikke behøver at have dem gående på alle mulige forskellige former for kurser, som egentlig koster samfundet enormt mange penge.

Hans Steffensen: Det var en blanding af kommentar og spørgsmål, men spørgsmålet skal have et svar, og vi rækker røret over til Westergaard.

Poul Westergaard: Jeg synes, det var en mægtig god redegørelse, De der kom med. Den gik helt ind til hjertet af mig. Hele det princip, De gør rede for der, er sådan set det, vi har lagt vægt på. Spørgsmålet er så, hvordan vi når hen til den situation, at vi kan sige: væk med alt det fjollede Skatterti, der straffer folk for at bestille noget, også når de er folkepensionister. Det kommer ikke fra den ene dag til den anden, for hele vores indkomstskattesystem bygger jo på, at alle med indkomst skal have kildeskat, trækprocent og hvad ved jeg, men jeg er ganske enig med Demi, at vi skal finde frem til det der. Men vi har ikke lige løsningen i hånden.

Søren Mandrup, Fensmark: Nej, det er rigtigt nok, men der må kunne gøres noget på det punkt, således at den arbejdsreserve, der er der, udnyttes.

Poul Westergaard: Jeg er ganske enig med Dem, Nu kan jeg se, at Ib Christensen gerne vil ind og sige noget.

Ib Christensen: Ja, der kan faktisk gøres noget også ret hurtigt, for i vores valggrundlag siger vi jo, at vi forhøjer bundgrænsen til 15.000 kr. og det vil så vidt jeg ved betyde at folkepensionisterne for så vidt bliver skattefri med hensyn til deres folkepension. Men da vi yderligere kan love i kraft af vores spareforslag, i kraft af den alternative indtægtskilde, nemlig mere grundskyld, ja så kan vi jo faktisk også love lavere trækprocenter, således at folkepensionister o.lign. ikke bliver straffet så urimeligt hårdt som de bliver i dag.

Jeg tror, det hjælper os et langt stykke hen ad vejen.

Hans Steffensen: Vi siger tak, fordi De ringede.

Kjeld Koplev: Næste spørger er allerede klar på linjen.

Jan Hjort, Langeland: Jeg vil gerne have noget at vide om retsforbundets stilling til spørgsmålet om økonomisk demokrati. Og jeg vil gerne have noget at vide om, hvordan det stiller sig til henholdsvis det konservative forslag om folkeaktier og det modsvarende socialdemokratiske forslag om arbejderfonds og sådan noget?

Ib Christensen: Det betragter vi som et aftaleanliggende mellem arbejdsmarkedets parter, idet vi har den ganske faste overbevisning – som jeg tidligere har været inde på her i dag – at løn- og arbejdsforhold, herunder altså også aftaler om økonomisk eller industrielt demokrati, er noget, som arbejdsmarkedets parter selv må

tage ansvaret for og selv må aftale, og så kan arbejdsmarkedets parter, lønmodtagerne som den ene part, selv prioritere, hvad de sætter højest. Om de sætter det højest at få rede penge i hånden, eller de hellere måske ved overenskomsterne vil satse på at få medejendomsskab i form af aktier eller andet udbytte eller lignende. Vi går imod helhedsløsninger o. lign. hvor samfundet, den politiske magt skal bestemme, hvad lønmodtagerne skal sælge deres arbejdskraft for. Derfor er det af ganske principielle grunde, vi siger – ikke fordi vi er modstandere af mere spredning af ejendomsretten, tværtimod, det er vi skam tilhængere af – at det må være et aftaleanliggende mellem arbejdsmarkedets parter.

Kjeld Koplev: Vil det sige – for nu at foregribe hr. Hjorts næste spørgsmål – at De hverken vil støtte de konservatives forslag eller socialdemokratiets forslag?

Ib Christensen: Under forudsætning af, at det er ment – og det er det jo, kan jeg forstå, i hvert fald fra nogle socialdemokraters side, det er lidt uklart, for der er jo flere forslag – som noget, lovgivningsmagten skal påtvinge arbejdsmarkedets parter eller noget, som skal gennemføres af lovgivningsmagten, omfattende f.eks. alle lønmodtagere, så kan vi ikke tiltræde det. Men hvis det er ment som et forslag, som LO og arbejdsgiverforeningen f.eks. kan forhandle om og gennemføre, ja så synes jeg, det er helt i orden. Og jeg vil lige tilføje en anden ting, vi er bekymrede for i det socialdemokratiske forslag eller et af dem, det er dette, at man har disse store fondsdannelser, som efter vores opfattelse ikke har så farlig meget med økonomisk demokrati at gøre, fordi nogle centrale ledelser af organisationsfolk og måske politikere kommer til at dirigere investeringerne. Det kan vi ikke rigtigt acceptere. Det synes vi snarere er en magtkoncentration end det modsatte.

Kjeld Koplev: Var det fyldestgørende?

Jan Hjort: Nogenlunde. Jeg har et kort supplerende spørgsmål. Efter min mening er det en grundlæggende omlægning af, skal vi sige det økonomiske grundlag her i landet. De mener altså ikke, at det er folketingets opgave at ændre noget så grundlæggende i samfundet som omlægningen af ejendomsretten?

Ib Christensen: Jeg kan da sige helt sikkert, at retsforbundet ikke går ind for nogen form for socialisering.

Kjeld Koplev: Så er det vel sagt så klart, som det kan siges, og jeg håber, at vi så kan gå videre til næste spørgsmål.

K.E. Jensen, Ikast: Jeg så og hørte i præsentationsprogrammet, at retsforbundet ville skære ned på de sociale ydelser, og det synes jeg er meget prisværdigt, eftersom man er nået hen til at have forhøjet de sociale ydelser med ikke mindre end 3 milliarder kr. Så vil jeg spørge: hvor vil man spare?

Poul Westergaard: Det er jo et meget, meget stort spørgsmål. Jeg synes, vi har været så meget inde på netop spareproblemerne og – ja, det kan godt være, De måske ikke har opfattet det helt rigtigt – vi har nemlig ikke først og fremmest lagt vægt på, at der skal spares på netop de sociale udgifter. Vi har jo lagt vægt på, at man skærer ned på en masse overflødig administration, og i vores spareforslag peger vi på en hel lang række statsvirksomheder og statsinstitutioner, som vi mener tiden simpelt hen er vokset fra, f.eks. Hedeselskabet og sådan nogle, som engang havde en berettigelse, men som ikke har bestilt andet de sidste år end at ødelægge Danmarks natur. Men det er altså ikke de sociale ydelser, vi er ude efter, for de er berettiget i det nuværende samfund.

K. E. Jensen: Jeg har et andet spørgsmål: Vil man gøre noget ved narkotikaproblemet?

Poul Westergaard: Det har vi vist da også været inde på i aftenens spørgsmål om narkotikaproblemet.

K. E. Jensen: Det var strafammen, man snakkede om. Men om man altså virkelig....

Poul Westergaard: Ja, men jeg vovede mig også langt uden for spørgsmålet om strafammen.

Hans Steffensen: De skal have tak, fordi De ringede. Vi er lige nødt til at have den næste ind, vi har kun ganske få minutter tilbage.

Hans Hermansen: Institutioner, som tiden er løbet fra, gælder det folkekirken? Hvilken kirkepolitik har retsforbundet?

Ib Christensen: Retsforbundet går ind for adskillelse af stat og kirke. Vi betragter folks religiøse tro og opfattelse som et ganske privat anliggende. Vi mener, at det også vil være i folkekirkens egen interesse på langt sigt at blive frigjort fra statsmagten. Derfor arbejder vi for på langt sigt at få en adskillelse i stand, men det er

klart, at det forudsætter en grundlovsændring, så man kan ikke sige, det i og for sig er aktuelt. Men det er simpelt hen en grundlæggende ting for os, at noget så privat som folks religiøse tro er noget, som det offentlige ikke på nogen måde skal blande sig i.

Hans Hermansen: Svaret er klart, men jeg kan ikke erklære mig tilfreds med det. Skal staten beholde de inddragne værdier, altså de værdier staten for længst har inddraget fra kirken?

Ib Christensen: Jeg vil sige, at der nok må findes en eller anden afløsningsordning.

Hans Steffensen: Vi siger tak til Ib Christensen, Poul Westergaard og Grete Lausen, og vi kommer igen i morgen, hvor det er kristeligt folkeparti, der er vores gæster.

Retsforbundets pressemøde 8/9.

Kjeld Koplev: Pressemødet sendes direkte her fra Christiansborg, værelse 38.

Vore gæster i dag er retsforbundet, der er repræsenteret ved landsformanden Ib Christensen, redaktør Poul Westergaard og fru Grete Lausen.

Som spørgere har Danmarks radio inviteret samtlige politiske medarbejdere ved dagblade og bureauer, sådan at de i det omfang, de har tid, lyst og mulighed for det, kan sætte deres præg på dette pressemøde.

Derudover er der politiske medarbejdere ved Danmarks radio.

Proceduren for dette pressemøde er den, at jeg om lidt giver ordet til landsformand Ib Christensen, der ganske kort redegør for retsforbundets syn på hovedpunkterne for dette valg. Derefter bliver der frit slag til at stille spørgsmål.

Ib Christensen: Jeg vil gerne takke Danmarks radio for det initiativ, man har taget med disse 2 pressemøder. Det har vi glædet os meget til. Jeg skal ganske kort sige, at når retsforbundet går til valg, så er det på to punkter frem for noget andet: det drejer sig om Danmarks Europapolitik, og det drejer sig om den hjemlige økonomi.

Spørgsmålet om regeringsdannelsen er der nogle, der vil skyde i forgrunden. Vi siger, at folketingsvalget sandsynligvis vil betyde, at man må appellere til det bredest mulige samarbejde, og derfor bliver vores tanker om en bred samarbejds-regering sikkert mere aktuelt end nogensinde efter valget.

Men under alle omstændigheder er regeringsproblemet ikke så meget et hovedspørgsmål for os og – tror jeg – heller ikke for vælgerne. For de har jo prøvet to forskellige slags regeringer, først den socialdemokratiske regering og så denne borgerlige regering, og ingen af dem har jo kunnet løse de økonomiske problemer.

I vores økonomiske saneringsforslag går vi direkte til problemernes kerne, idet vi siger, at det er jo en kendsgerning, at det offentliges kæmpeforbrug er måske den største inflationsfaktor. Og den næststørste inflationsfaktor, det er oppustningen af ejendomsværdierne.

På begge disse områder har vi konkrete alternative forslag. Vi har udsendt spareforslag, og vi har i vores arbejdsprogram skitseret rammer for en væsentlig indskrænkning af de offentlige udgifter. Og med hensyn til ejendomsværdierne viser det sig nu, at de nye jordlove ikke har kunnet klare problemerne, og derfor bliver vores forslag om en jordafgiftsreform, der kan inddrage disse værdistigninger mere aktuel og nødvendig end nogensinde.

Det er de to centrale punkter for os med hensyn til økonomien. Med hensyn til fællesmarkedet er det jo klart, at vi går imod. Det har vi jo sagt så ganske utvetydigt. Jeg kunne have lyst til at slutte denne korte indledning med at komme med nogle bemærkning er til Berlingske Tidendes leder i dag.

Det er en lidt ejendommeligt lederartikel, synes jeg nok. Man taler om, at der på højrefløjen er kvalificeret tvivl – med hensyn til, om EF er noget lykkeland. Jeg takker for ordet kvalificeret, men retsforbundet er ikke noget højrefløjsparti eller venstrefløjsparti. Vi føler os ikke tilknyttet den ene eller anden fløj. Tværtimod bryder vi med blokpolitikken. Det må altså ganske simpelt skyldes, at man åbenbart ikke har læst vores valggrundlag.

Videre skriver man, at kun når vi taler om grundskyld, er vore talsmænd rigtigt i deres es, og man tillader sig at gå ud fra, at når retsforbundet har taget EF-spørgsmålet op og klart går imod medlemskab, så skyldes det kold beregning.

Enhver med kendskab til retsforbundets frihandelstraditioner ved, at det er i den mest uomtvistelige overensstemmelse med vores idegrundlag, når vi går imod fællesmarkedet, idet vores modstand jo blandt mange andre ting – jo ikke mindst og navnlig – er dikteret af, at vi ikke ønsker at komme ind i en toldunion i noget, vi betragter som en protektionistisk blok af et udsnit af Vesteuropas rigeste lande, og at hensynet til vor samhandel med den øvrige verden er et helt centralt punkt for os. Derfor har det været naturligt for os at gå imod det. Vi har faktisk ikke haft noget andet valg med det idegrundlag, vi har.

Så meget om det.

Men vi har også andre ting på vores valgprogram, og har nu færdigredigeret socialpolitiske udspil, socialpolitiske tanker, som Grete Lausen lige vil fortælle lidt om.

Grete Laursen: Jeg vil gerne sige politik har jo med meget andet end økonomi at gøre. Politik er også økonomi, men det er først og fremmest noget med mennesker. Det har først og fremmest noget at gøre med den måde, vi indretter vort samfund på, den måde, vi lever sammen på, den holdning vi har over for hinanden.

Det, retsforbundet i alle årene har lagt til grund for vores politiske arbejde, er den helt elementære sandhed, at hvert enkelt menneske har ret til fuld personlig frihed – selvfølgelig inden for den grænse, at andres ret til frihed ikke krænkes. Det er derudfra, vi har arbejdet. Det er det, vi har lagt til grund for alle de forslag, vi er kommet med til ændring i lovgivningen.

Jeg kan også sige det på en anden måde: det er det enkelte menneskes ret at være fri for at blive umyndiggjort af et tilfældigt flertal af politikere.

Vi må erkende, at vi nok i vores arbejde først og fremmest har koncentreret os om de økonomiske problemer, og det har vi gjort, fordi vi der står med en politik, der har løsning på alt det, de andre fjumrer hjælpeløst rundt for at få klaret.

Så længe, vi kan huske tilbage, har vi op til et valg stået over for det, man kalder en økonomisk krise, og alle har sagt, at hvis bare folk vil stemme sådan og sådan, så vil man kunne klare det. Vi er snart nået dertil, at politik i dag er blevet et privat slagsmål om, hvem af et par politikere, der hidtil har vist sig mest uduelige. Men vi mener, politik må først og fremmest dreje sig om fremtiden. Vi har troet, at det der med løsningen af sociale problemer, det var ligesom noget, som de andre med al deres gode vilje nok kunne klare i hvert fald lige så godt, som vi kunne. Vi er nu nået til den erkendelse, at hvis der skal være mening i vores snak om personlig frihed og om ret til at være fri for umyndiggørelse, så må denne ret, dette krav også gælde – og jeg kan godt sige, så må det først og fremmest gælde – det vi med et populært udtryk kalder de sociale tabere. De har samme ret og samme krav på at blive behandlet som mennesker, på at der bliver taget hensyn til deres menneskeværd.

Ud fra det har altså tre mennesker i retsforbundet i det sidste stykke tid arbejdet for at udforme en moderne socialpolitik, og det er den, vi i dag lægger frem for pressen. Vi kalder det "70-ernes socialpolitik", et debatoplæg udgivet af Danmarks retsforbund.

Jeg kan selvfølgelig ikke forklare Dem alt, hvad der står heri, men jeg håber da, at De vil kikke det igennem og gøre Deres læsere bekendt med det. Jeg kan lige kort skitsere, hvad der er principperne i det.

Vi bryder på ganske væsentlige områder med det, der hidtil har været et princip i sociallovgivningen.

For det første så mener vi, at de, der er i social nød, har krav på hjælp omgående. Det skal altså være sådan, at når man siger: nu er den gal med mig, så har man krav på at blive hjulpet. Hvis jeg i dag går hen og tager en telefon, ringer og siger: Nu er der en, der er røget ud af vinduet, nu må I komme med en ambulance, så kommer der jo ikke et par embedsmænd med en blok og nogle blyanter for at se, om det nu også er rigtigt og hvor galt det nu er. Nej, i løbet af ganske kort tid holder der en ambulance her nede. Og finder man så ud af, at jeg har lavet grin med borgermusikken, får jeg jo nok en over næsen for det. Men på samme måde mener vi altså, at hjælpen på det sociale område må træde til omgående.

Jeg ved, at der er alt for mange, der ikke får den hjælp, de med rette har krav på, fordi de ikke er i stand til at bevise, at de har krav på den. Man har de og de kategorier, og man skal kunne bevise, at man er i trang af den og den årsag, men derudover skal der jo udfyldes en masse formularer, og da de sociale tabere mange gange er dem, der ikke er allerbedst udrustet til at klare den slags – vi ved jo godt, hvilket sprog, det er formuleret i – så sker der det, at de alt for ofte ikke får den hjælp, de har krav på, og så synker de til bunds i det ellers fintmaskede net, vi har. Og det er meget ulykkeligt og meget uretfærdigt.

Og ud fra den tankegang, siger vi i retsforbundet, at bevisbyrden for, at der er trang til stede, må hvile på den stærke part, nemlig det offentlige. I dag er det sådan, at det er den, der mener at have krav på hjælp, der selv skal bevise sin ret. Vi flytter altså bevisbyrden og siger, at den må påhvile den stærkeste. Det er de offentlige myndigheder, der bedst er i stand til at formulere sig, og det er altså dem, der må godtgøre, at den hjælpsøgende ikke har krav, hvis de mener det er tilfældet.

Det tredje punkt, hvor vi bryder med det hidtidige er, at vi vil væk fra enhver form for tvang i den offentlige forsyng – også ud fra vores mening om mennesket som et væsen, der har krav på personlig frihed

under alle forhold, også når de er i den situation, hvor de er allermost ulykkeligt stillet. Vi vil dog erkende, at der kan være situationer, hvor mennesker er til fare for sig selv, for deres omgivelser og for andre, og der kan man selvfølgelig ikke afvise tvang.

Det fjerde punkt er, at vi vil have, at den form for offentlig hjælp, der gives, skal gives uden at der stilles betingelser. Det skal ikke være sådan, at vi siger til den, der søger hjælp: Du kan godt få hjælp, vi vil godt være med til at give dig noget, men det er altså på betingelse af, at du så gør sådan og sådan i den og den situation, at du også tager imod den form for hjælp, vi derudover kan give dig.

Hjælpen må gives betingelsesløst. Den enkelte må have frihed til selv at bestemme, om han vil nøjes med den sociale sikring, han får der, eller han vil tage imod andre former for hjælp også.

For det femte ønsker vi, at den hjælp, der gives, skal være ens for alle, der er i nød. Det er sådan i dag, at der er nogle former for social nød, der regnes for at være lidt finere end andre. Det er finere, hvis man har dårligt hjerte, end hvis man bare er spritter. Vi mener ikke, at der må være den forskelsbehandling – stadig ud fra vores grundprincip, at alle mennesker har lige ret, og at alle mennesker også i den situation må behandles ens økonomisk.

For det sjette ønsker vi, at de offentlige ydelser skal finansieres af staten. Det gør vi, fordi man ved, at forskellige mindre administrative områder er tilbøjelige til – ud fra hvilket synspunkt de nu har – at vurdere forskelligt fra andre områder. Nogle kommunalbestyrelser og udvalg sætter måske en ære i at spare, og så fedter de, sådan at de, der har hjælp behov får for lidt. Andre sætter en ære i prestigehensyn – det er dejligt at blive populær på at være flot - og så flotter de sig måske for meget.

Derfor mener vi, at det skal finansieres via staten, men administreres ude i de enkelte administrationsområder, der er den hjælpsøgende nærmest. Det er principperne i vores sociallovforslag, af det får De til forhåbentlig velvillig behandling.

Spørgsmål

Kjeld Koplev: Efter denne lange indledning er der så frit slag til at stille spørgsmål.

Her er for mange ikke rigtigt genkendte ord. Der henvises til det originale referat. /pma

Referatet af Dagens Vælger – Konfrontation er heller ikke medtaget. Der henvises til det originale referat. /pma

Se bibliotek1.dk